

RIJEČ UREDNICE

Razmišljam da li uopće više pisati ovu rubriku, imam li vam što novo reći ili su već teme potrošene. Koga još zanima kako je nastao ovaj broj, zašto ga tako dugo nije bilo, da li će sljedećeg uopće biti? Ima sjajnih čitatelja koji me pitaju mogu li ikako pomoći da ne ugasne «Matica» - ta svojevrsna krijesnica našeg bivanja u ovom kraju. Brižljivo spremaju sve brojeve pa ih onda ponovno s užtkom čitaju, šalju prijateljima širom svijeta koje raduju vijesti iz starog kraja, predlažu teme, daju skromne priloge. Zbog njih, vjerujem, vrijedi postojati: pomučiti se i jednostavno natjerati suradnike da nešto napišu, «visiti» na kompjutoru dok oči izdižu, prikupiti fotografije za ilustraciju, otipjeti kritizere (Pazite, ne kritičare, a među njima je bitna razlika! Kritizeri sami ništa ne čine, a osjećaju se pozvanima pljuvati po svemu što čine drugi.) Pa onda, pomalo iz inata-kažem: dok je živih ljudi, bit će i tema za pisanje, svjedoče se to nekome ili ne. I tako je nastao ovaj broj opsežniji, drugačiji, raznolikiji i na svoj način bolji!

Pišem ovaj uvodnik u jeku strašnih požara na našoj hrvatskoj obali i otocima. Mlžnja, nemar i zloba ne daju nam naprijed. U trenutku nestaju guste borove šume, brižno njegovani nasadi vinograda, maslinici... Ostaje žalostan pejzaž apokalipse - goli kamen i pougljenjeni ostaci stabala. I u našem Gradu gotovo se svakodnevno, od ranog proljeća do danas, čuje sirena koja poziva vatrogasce na zadaću. Zato im, eto, makar dijelom posvećujemo ovaj broj. Glinški su vatrogasci nedavno

proslavili 125 godina postojanja. Čestitamo taj lijepi jubilej uz želju da što više vježbaju, ali što manje rade.

Od svibnja do kolovoza svake se godine obilježava nekoliko, za ovaj Grad i njegove žitelje značajnih datuma od blagdana sv. Florijana - njegovog zaštitnika, sv. Ivana Nepomuka; obiljetnice napada na Policijsku postaju do Dana oslobođenja 06. kolovoza. I ove su godine svečano i dostojanstveno obilježeni, ipak, ono što se mora primijetiti je činjenica da im prisustvuje sve manje domaćih ljudi (mladih gotovo da i nema), ali zastaju i važni gosti iz Metropole. Kao da smo svima dosadili s obiljetnicama koje su promijenile život ovog kraja i problemima koji nas muče: opustošenost ratom, siromaštvo, traženje nestalih, privođenje pravdi zločinaca, obnova, razminiranje, nezaposlenost... - pa nam ostavljaju da se sami sjećamo dana presudnih za šire područje i žrtava koje su za to podnesene. I što reče naš župnik, tko će se tih slavni dana spominjati za 20 - 30 godina, kad se ovi naraštaji presele u vječnost?! Na žalost, već danas je mnogo spomenika na koje nitko nije položio cvijet niti zapalio svijeću! A podignuti su u spomen ljudima naših dana -

u m r i l i m a
mučeničkom smiću,
da ih živi ne
zaborave. Zar je
trajnlji mramor od
ljudskog sjećanja?!

Nezepamćen
e suše i vrućine ovog
ljeta muče veći dio
Europe. Kad se tome
prijbroje druge
katastrofe, više nego
kad postoje jasno da
j e ć o v l e k

nekontroliranim uzimanjem od prirode uništio ravnotežu i izazvao posljedice pred kojima sada ostaje nemoćan. U želji za užicima i bogatstvom, zaboravile bogati i moćni onu starozavjetnu o kiselom grožđu, djedovima i unucima. A nama je bliska ona šimićeva upozorba: «Čovječe, pazi da ideš malen ispod zvijezda». Na globalnom planu mi mal malo možemo učiniti. Ali, kreće se od vlastitog dvorišta, ulice i grada. Tu gdje živimo, naša je slika. A kako stvari stoje, utvrdite sami svatko za sebe. Baš se i nemamo čime ponositi, zar ne?

Stavljam vam svima na savjest dobrobit našeg kraja. Vidjeli smo po mnogim znakovima: centrima moći smo nevažni. Jasno, tako je voljeti one koji vas vole. Treba izći na kraj s onima koji nas mrze, koji su nam razorili živote, učinili mnoga zla, koji gaje predrasude prema ovom kraju. Malo više tolerancije i ljubavi svima bi nam dobro došlo, a rezultati bi ubrzo bili vidljivi. Preci su naš pred više od 300 godina izabrali ovaj nemiri graničarski pojas za svoj dom. A mi smo nedavno mogli izabrati vratiti se ili, možda, lakše živjeti negdje drugdje. Svatko je iz svojih razloga odabrao povratak. Zašto onda ne učini svatko sve

UREDNIKA

KRONIKA

Svečano pušten u promet novi most na rijeci Glini

Na blagdan zaštitnika glinske župe Sv. Ivana Nepomuka 16. svibnja 2003. godine svečano je pušten u promet novi most na rijeci Glini. Uz most je postavljen kip sveca poznatog kao zaštitnika ispuvne tajne i mostova. Nakon svečane Sv. Mise koju je predslavio pomoćni biskup zagrebački Vlado Košić, glavnim ulicama Gline prošla je veličanstvena procesija sve do mosta na izlazu iz grada prema Topuskom.

Kip Sv. Ivana Nepomuka na novom mostu preko rijeke Gline

Od dovršetka izgradnje mosta i uređenje prilaznih prometnica krajem prošle godine, preko njega je prošla na tisuće vozila. Posebno je pojačan promet tijekom turističke sezone kada si turisti iz Slavonije i Mađarske skraćuju put prema jadranskoj obali otocima.

26. 06. 2003. obilježena obljetnica napada

na policijsku postaju u Glini

Dana 26.06. obilježena je 12-ta obljetnica napada srpskih pobunjenika na PP Gline. Tom je prilikom ubijen pripadnik pričuvnog sastava MUP-a Tomislav Rom, nekoliko policajaca je ranjeno, a većina je nakon višesatnog otpora zarobljena i odvedena u Knin. Iako se danas taj dan pomalo zaboravlja, činjenica je da je tim napadom počeo ohloveni rat protiv Republike Hrvatske.

Proslavljena 125-ta godišnjica osnivanja i djelovanja glinske vatrogasne udruge

Dana 04. kolovoza 2003. proslavljena je 125-ta godišnjica osnutka Dobrovoljnog vatrogasnog društva Gline. Prije toga, 04. svibnja, glinski su vatrogasci obilježili i blagdan sv. Florijana. U spomen poginulima, položili su vijence i zapalili svijeće pod križem na prostoru srušene kataličke crkve i nazočili Sv. Misu u glinskoj crkvi. Za ovu lijepu obljetnicu predali su bogatu i zanimljivu izložbu - stare opreme, fotografija i dokumentacije. Kao i svake godine, građanima su demonstrirali atraktivnu vježbu. Ti skromni i samozatajni ljudi svake godine, od ranog proljeća do kasne jeseni, već stajevce i četvrt, na poziv žure spasiti što se može odvatene stihije.

Obilježena Dan Grada i osma godišnjica oslobođenja od srpske okupacije

Svečano i dostojanstveno Gline je 05. kolovoza proslavila Dan Grada i 8. obljetnicu oslobođenja i

reintegracije u ustavno-pravni sustav Republike Hrvatske. Podsjetimo se: u Glinu su 06. kolovoza 1995. u 22,30 sati ušla postrojba 20. do Gline, 153. brigade HV, pripadnici postrojbe specijalne policije «Ose» iz Siska i PP Gline, a naknadno su u Glinu ušli pripadnici 102. brigade HV.

Nakon polaganja vijenaca i paljenja svijeća u čast poginulima u Domovinskom ratu, slušana je Sv. Misa u glinskoj crkvi. Na svečanoj sjednici Gradskog vijeća, koju je vodio predsjednik Ivo Žinic, prigodnim se govorom nazočnima obratio gradonačelnik Marko Šremić istaknuvši najvažnije aktivnosti i projekte usmjerene na obnovu i normalizaciju života u ratu stradaom Gradu u proteklih godinu dana: usvojen je urbanistički plan, izgrađen novi most, dovršena je prva faza magistalnog vodovoda Hader-Prekopa-Kiholac-Matni Brod-Novo Selo Glinsko, obnovljen sustav niskonaponske i visokonaponske električne mreže u 10-tak sek. Pozvao je glinske obitelji da se aktivnije uključe u programe razvoja malog i srednjeg poduzetništva, a mlade sugrađane da budu aktivniji i kreativniji u životu Grada. Zahvalio se i međunarodnim humanitarnim udugama na pomoć i u obnovi i pozvao ih da se uključe u razvoj gospodarstva. Naglasio je da povratak u Glinu ikad nije bio političko, već ekonomsko pitanje.

Obilježavanju Dana grada prisustvovali su brojni predstavnici uduga prethodnih iz Domovinskog rata, županije, Hrvatske vojske, Policije, susjednih i prijateljske općine Tompojevac kao i rukovoditelji glinskih ustanova i poduzeća.

Na kraju su zaslužnim građanima za doprinos u obrani Hrvatske u Domovinskom ratu dodijeljene Povelje zahvalnosti Sisačko-moslavačke županije. Pisanje Grada Gline dodijeljeno je DVD-u Gline povodom 125te obljetnice djelovanja. Zahvalnica je dodijeljena obitelji pok. Vladimira i Jelene Vejin koji su svoju obiteljsku biblioteku darovali našoj Gradskoj knjižnici i tako značajno obogatili njen fond knjiga.

Uz Dan domovinske zahvalnosti i Dan Grada, u Glini je organizirano niz sportskih susreta i natjecanja. Važno je spomenuti 3. međunarodnu atletsku utrku, dok je zabavan bio nogometni dvoboj mladih i debelih, ukajem su prvi nadmoćno pobijedili.

Atraktivna vježba glinskih vatrogasaca

OBLJETNICE

GLINSKA VATROZAŠTITA

O požarima koji su poharali Glinu, osnutku glinskog Dobrovoljnog vatrogasnog društva kao i lijepom jubileju naših vatrogasaca koji i danas, na žalost, imaju mnogo posla, i zaslužuju svako priznanje, piše njegov dugogodišnji član Karlo Lipak.

Ponosni vatrogasci na izložbi u Hrvatskom obrnu

Glavni građevinski materijal od kojeg su bile sagrađene stare glinske kuće bilo je drvo, slama i trska. Jasno je da je u takvim prilikama stalno vrebao požar, a stanovnici nisu mogli sami spriječavati širenje vatre pa je morala pomagati vojska. Još za francuske okupacije Gline (1809.-1814.) nalazimo spomen na čuvare od požara koji dežuraju noću i paze na pojavu vatre. To su «noćobdije». Kasnije nalazimo da je 3. glinska satnija. Banske pukovnije nabavila neka sredstva i splove za gašenje požara. Međutim, to vatrogasno odjeljenje nije se snalazilo pri gašenju požara. Dolazilo je do panike i među vojskom i među civilima, a naročito među onima koji su bili ugroženi. Kada se 1866. raspriamsao požar u Majskoj ulici, izgorjelo je 8 kuća sa svim gospodarskim objektima. Tri godine kasnije, tj. 1869. ponovno se pojavi požar usred grada i to oko pola noći izazvan nehatom prolaznika koji su trebali biti na proštenju u Petrinji gdje se slavi sv. Lovro i održava veliki sajam. Za noćenja na štali punoj sijena, paleći lulu, na nesreću plane i štala. Nastala je velika uzbuna. Dobošari (tubnjari) i

noćobdije ubrzo digoše sve na noge, vojsku i pučanstvo. Jači povjetarac brzo razjari vatu koja se ubrzo proširila na gusto naseljen okoliš. Na blagdan sv. Lovre (10. kolovoza 1869.), piše ondašnji kroničar: «Glina bijaše tužnim pozorištem.» Jedna je trećina Gline izgorjela do temelja. Danas možemo samo zamisliti tugu stradalih od vatrene stihije kao i svih sugrađana, pa i same vojske koja se skromnim sredstvima nije mogla othrvati ovom užasu.

Već sljedeće 1870. godine, da bi se sjetili ovih kobnih dana, zavjetovaše se Glinjani sv. Florijanu kao zaštitniku od požara da će ga dalje redovito častiti i slaviti kao svog zaštitnika te uvedoše i zavjetnu procesiju na dan 04. svibnja koja se «na 04. svibnja vazda i svake godine obaržava» bilježi kroničar. Za vrijeme komunizma taj je zavjet zabranjen i prekinut, ali je danas sv. Florijan zaštitnik Gline što je obnovljeno Odlukom Grada nakon oslobođenja 06. kolovoza 1995.

Nakon ovih zala, duže se vrijeme raspravljalo o potrebi osnivanja vatrogasnog društva u Glini. To je trebalo učiniti tim više što vojska nije bila u mogućnosti protupožarno djelovati. Naime 1871. ukinuta je Vojna krajina, a 1873. i razvojačena. Vojska je predala svu svoju vatrogasnu opremu civilnoj upravi vlasti. Ta nova vlast je požurila i prodala glavninu opreme dobivene od vojske zanemariši brigu o potrebi osnivanja vatrogasnog društva u Glini. Stoga se natezanje oko inicijative za osnivanje vatrogasnog društva koju «guraju» uglavom glinski trgovci, obrtnici i ugledni sugrađani, otegnulo sve do 1877. godine. Te se godine formira Inicijativni odbor za osnutak vatrogasnog društva u Glini. Potrebu na kraju uvide i glinski glavari. Članovi Odbora imali su pune ruke posla. Treba svekolika priprema. Moraju se izraditi pravila i drugi dokumenti koje mora potvrditi lokalna upravna vlast i konačno «car. kr. zapovjedništvo» kao središnja upravna vlast u Zagrebu.

Godine 1878. bude sve dovršeno. Ne čekajući da iz Zagreba stignu potvrđena pravila, u mjesecu veljači privremeno se konstituiralo **Dobrovoljno vatrogasno društvo u Glini**. Broj odmah 30 članova. Formiraju se potrebna vatrogasna odjeljenja i imenuju čelni ljudi. Za glavnog vojvodu izabran je **Mile Medur**. Pravila stižu iz Zagreba u Glinu. Tamo su ovjerena 19. travnja 1878. god., a već 02. svibnja potvrđuje se

Vatrogasac više od pola stoljeća- Karlo Lipak

privremeno konstituirano društvo kao redovno i utemeljeno na èelu s voj. Medurom. Pokrovitelj osnovanog Društva bio je general Josip Filipoviè koji je službovao u Glini. Tek osnovano Društvo ima iste godine svoje prvo «vatreno krštenje». Veæ 18. svibnja 1878. pojavi se u Glini veliki požar. Još su bez opreme, neobuèeni i nesnalazljivi i jedva sprijeèe širenje požara. Ipak je izgorjelo 5 domaćinstava s gospodarskim objektima (kuæe Mudreniæa, Gajdeka, Greguriæa, Prpiæa i mesnica «Sneider»). Sada se najbolje vidjela «osveta» radi prodaje one opreme koju je glinskoj vlasti ostavila vojska pri odlasku.

Društvo se postupno oporavljalo i uspješno interveniralo na malim požarima koji su se povremeno mjestimice pojavljivali.

S ponosom su 1908. proslavili 30 godina rada. Tada je izdana i «Spomenica» koja je pretskana 1978. u knjigu «Zlatni jubilej glinskog vatrogastva 1878.-1978.» prigodom obilježavanja 100 godina rada Društva. Tih vrijednih knjiga još se može dobiti u glinskom DVD-u.

I sam sam, kao èlan DVD-a kroz 55 godina zapamtio mnoge požare: štala Kreštelica, kuæa gdje je danas kuæa M. Zibara, kuæa Marekoviæa, sjeno u stogu Franje Lipaka, a od društvenih objekata: stolarija pilane, Pamučna predionica, skladište benzina na «Matijeviæevom salašu», glinska bolnica, u Domu i dr. U vrijeme II. svjetskog rata gledao sam gašenje požara kada je gojela zgrada Kotara (danas mjesto gradske uprave) i zgrada suda. U mojoj obitelji vatrogastvo je tradicija. Djed je bio vatrogasac u 19. st., naslijedio ga je moj otac i dva strica, a ja, evo, više od pola stoljeæa zamjenjujem svoje pretke. Zato me i raduje svaki novi jubilej.

Ove je godine 04. kolovoza obilježena 125-ta godišnjica. U predvorju Hrvatskog doma priredena je zanimljiva i bogata vatrogasna izložba koja je otvorena n dan proslave i trajala je do 06. kolovoza. Našlo se tu vrijednih izložaka od stare vatrogasne opreme , izvornih dokumenata , zastava DVD-a , fotografija i sl. Svoj lijepi ljubilej naši vatrogasci i njihovi gosti obilježili su i polaganjem vijenaca i sv. Misom za sve umrle i poginule svoje èlanove . Održana je 3. meunarodna atletska utрка " Glina 2003" , kao i aktivna vatrogasna vježba. U večernjim satima priređen je zabavno -glazbeni program u kojemu su posebno uživali mladi.

Karlo Lipak

Obilježavanje 125. godišnjice osnutka i rada DVD-a Glina i blagdana Sv. Roka zaštitnika Novog Sela Glinskog

Ženska ekipa DVD-a "Buèica"

U Novom Selu Glinskom, 16. kolovoza 2003. godine Vatrogasna zajednica grada Gline i DVD Novo Selo Glinsko organizirali su vatrogasno takmèenje obilježavajuæi 125. g. osnutka i rada DVD-a Glina i blagdan Sv. Roka zaštitnika Novog Sela Glinskog pod pokroviteljstvom poglavarstva grada Gline.

Obilježavanje je poèelo prigodnom Sv. misom u obnovljenoj kapeli Sv. Blaža, a u poslijepodnevnim satima na mjesnom igralištu svoje znanje i umijeæe u sklapanju i radu s protupožarnom vatrogasnom opremom i trèanju štafete dijelom lokalne ceste, pokazali su:

Mladež DVD Glina,

Ženska ekipa vatrogasaca DVD Buèica

Muška "A" ekipa DVD Novo Selo Glinsko

DVD Glina

DVD Buèica,

Muška "B" ekipa DVD Viduševac

DVD Šatornja

Po završetku vatrogasnog takmèenja i odigrane nogometne utakmice između ekipe "Novo Selo Glinsko" i ekipe "Zetovi", èlan poglavarstva grada Gline gospodin Milan Bradariæ i predsjednik Vatrogasne zajednice grada Gline i DVD Glina gospodin Ivan Prajdæ uruèili su najboljim takmèarima diplome i pokale.

Nakon dodjele priznanja uslijedio je prigodni domjenak i puèko veselje do jutarnjih sati.

Mijo Davidovi è

Ekipa "ZETOVI"

CRKVA NA RAZMEĐU — MAJA

O sudbini majske župe promišlja te gore list — gospodin Ivan Kvakić

Je li na razmeđu Crkva u Maji?

Razmeđe ima dvije dimenzije: prostornu i vremensku: u prostoru je mjesto gdje je čemu meda, u vremenu granica među razdobljima. Na razmeđu se uvijek nešto čeka, a nešto prestaje ili nestaje.

Crkvom se zove zajednica kršćanskih vjernika, no jednako se može zvat i mjesto njihovog okupljanja, svetište. U majskom slučaju, radi lakšeg razumijevanja, zajednicu vjernika nazivamo župom, a njihovo okupljalište crkvom i, katkad, kapelom.

Najzad, i Maja je ovdje višeznačan pojam: odnosi se na ljude (puk) i na njihov životni prostor. Majski puk uglavnom katolici, Hrvati. Živi danas u Dolnjakima, Maji, Svrtačici, Prjeki, Ravnom Rašću i k tome: Dragotini, Joševici, Ravličkoj. Sva ta naselja, djeli kraj zajednički imenujemo Majom.

A sad, kad smo razjasnili pojmove, jasno je i uvodno pitanje: Je li životnost, život majske župe opetna kušnja?

U potrazi za odgovorom na to pitanje pomažu iskustva. Posegnimo za povjesnicom.

Povijesna razmeđa

Ne zna se otkad je župa u Maji. Ako je bila prije Hrvata, njihov je dolazak za nju bio prekretnicom.

Zna se, međutim, da je majska župa tada nazivana sračičkom, sigurno postojala 1327. g. i, bez sumnje, koje stojiće ranije. Patronom joj je bila Bl. Djevica Marija «de Zračichu», čija se crkva, na današnjem majskom groblju, iznad Podstivke, prvi put spominje 1334. g. Možete li zamisliti Maju iz toga doba: u središtu joj čvč brtjega, na jednome crkva a na drugom grad; kao da ima Kaptol i Grič... Maja je tada u dubini Hrvatske i živi manje-više mimo.

Ali, prodiru Turci Hrvatska gubi zemlje i ljude: Maja dospjeva na među Hrvatske: na sučelje civilizacija, vjera i naroda: pa tu, živeći u nemiru, ostaje do danas.

Ne zna se pouzdano je li majska (sračička) župa opstala u sve vrijeme turskih ratova,

Crkva Sv. Djevice Potoka u Maji - danas je u obnovi

posebice od bitke

na Krbavskom polju (1492. g.) do bitke kod Sente (1697. g.). Zacijelo je postojala u 15. i 16. st., jer se drukđe ne bi spominjali sračički svećenici dvojica glagoljaša (1499. g.), potom Urban (1501. g.) i Ivan (1544. g.). Vjerojatno je postojala i na početku 17. st., zapravo 1614. g., kada je sračički župljanin (Juro Krjačić, žestoko se bjući, Turcima prečio veliki srebni križ, opljačkan iz stare sračičke crkve. Je li župa opstala još koje vrijeme poslije toga, nije poznato.

U drugoj polovici 17. st. skupine katoličkih Hrvata iz Bosne, prelazeći preko Save i Une, napućuju opustošene krajeve: i majski. To je nova prekretnica.

Najkasnije 1698. g. u Maji počinje novi vjerski život: novi život majske župe: pod starim imenom, sračičkim, koje nosi do 1830. g., te pod novim patronom, Sv. Ilijom, zaštitnikom Bosne, čije ime nosi i danas. U njoj djeluju svećenici, kapelani, duhovni pomoćnici, časne sestre... Podižu se i obnavljaju svetišta... Učvrćuje se vjera.

U obnovljenoj majskoj župi djeluju majski svećenici: Stjepan Zairnić... Juro Štukić... Vjekoslav Bemath... Josip Marić... Pavao Leber... Milan Horvat... Juro Barišić... Franjo Žužek, Josip Horvat, Mato Kolundžić i posljednji - Stjepan Bogdan. Od 1938. g. do sada, gotovo bez

Samo su budućnosti svakog mjesta naroda

prekida, majskom župom upravljaju glinski svećenici Franjo Jurak, Josip Frkin... Mijo Dukić... Vladimir Bogdan, Juraj Jerneić, Tomislav Šestak. Hoće li se opet naći zvonar poput Antuna Išeka pa se založiti da majska župa ponovo dobije «svoga» svećenika? Ili župnik poput Juraka, koji će u Maji udomiti časne sestre?

U majskoj se župi od kraja 17. st. nalazi više crkvi, kapela, raspela... O crkvama Sv. Ilije na starome crkvištu, na majskom groblju, zna se samo to da su bile dvije, obje drvene - prva, napravljena 1698. g., i druga, izgrađena 1727. g. pa poslije 1830. g. srušena; od njih nema ništa osim bilješki u raznim spisima te spomen u jednoj priječkoj legendi.

O sadašnjoj crkvi Sv. Ilije, na poljani kod ušća svračkog potoka u rječicu Maju, koja je sazidana 1829. g. a blagoslovljena 24. siječnja 1830. g., zna se najviše o njoj postoje zapisi i slike, vidljive su joj ruševine iz rata 1991. g., ljudi je pamte. U Svraćici se spominje da su je gradili majstori Šerc i Murc. Danas se podiže iz ruševina.

Majska župa i crkva Sv. Ilije, kao vidljivi znak njenog postojanja, tradicionalne su vrijednote većine puka u Maji, sastavni dijelovi njegovog vjerskog i ljudskog identiteta. Da nije tako, zar bi 1991. g. tri majske majke Jelka i Kata Tomić te Marica Zebić iz razorene majske crkve spašavale crkvene dragocjenosti, postupajući s njima kao sa svetinjama? Možda nisu ni znale da su tako ponovile davni podvig Đure Krajačića!

No, ono što ljudi u Maji vole, njihovi neprijatelji tradicionalno mrze. Da nije tako, zar bi 1991. g. razarali majsku crkvu, pod izlikom da je u njenom tornju skriveno ubojito oružje? A kako sam 1971. g. istu takvu priču o oružju u majskoj crkvi već čuo u Zagrebu, od osobe iz Ćakovca, sad se pitam: Je li i onda bio pripreman jednak napadaj? Je li i onda netko htio da župe i crkve u Maji ne bude, da ljudi iz Maje ostanu bez utočišta i uporišta? .

Ipak, kako god bilo, obnovljena majska župa postoji već četvrto stoljeće, više od tristo godina. I to usprkos mijenama vlasti i država, ratovima i prevratima, selidbama i progonima... I usprkos tome što je čak dvaput trebala biti dokinuta: 1800. g., kad za njeno oeuvanje zauzeo tutor Luka Zebić, te nedavno 1995. g.

Razmeđe budućnosti

Kroz vjekove, posebno od sredine 20. st., Maja doživljava sve većie promjene odumiru joj funkcije obrambenog, upravnog, vjerskog, kulturnog, trgovinskog i prometnog središta, a njezin puk depopulira. Na ona dva majska brijega ni crkve ni grada već poodavno nema, samo groblje i gradina.

Rat 1941. 1945. g., komunistička vladavina 1945. 1990. g. te rat 1990. 1995. g. bili su velike kušnje za opstanak Maje i majske župe u 20. st.

Danas je vidljivo da su i Maja i majska župa na novom razmeđu, a pred starim pitanjem: Biti ili nebiti?

Maji opet treba jaka vjera vjera u se i vjera u Boga.

Biti! Bit će Maje! Bit će i župe majske!

Maja nije zatrta. Obitelj i društvo, dom i domovina to su temelji njenog opstanka i napretka u novim prilikama.

I majska župa živi. Zašto bi je neko dokidao, kad je Maja toliko treba? Zar da se uzalud obnavlja njena crkva?

Ivan Kvakić

Crkva sv. Ilije Proroka u Maji raketirana je 18. kolovoza 1991. godine iz dvaju aviona bivše JNA koji su poletjeli iz Bihaća. Njena obnova je započela ove godine sredstvima Ministarstva culture, Zagrebačke nadbiskupije, samih župljana te drugih dobrotvora. Izvodi se u dvije faze građevinska sanacija ratne štete u kojoj se vrijednost radova procjenjuje na 1 800 000,00 kn te unutarnje uređenje crkve. Obzirom da sredstava nema dovoljno, svaka je pomoć dobrodošla pa pozivamo sve sadašnje i bivše župljane, ove Župe, kao i sve one kojima je Maja u srcu, da doprinesu koliko mogu. Broj žiro računa kod "Nove banke" je: 2407000-1188010363. Svima od srca zahvaljujemo!

Majani na oštećenim "boltama" svoje crkve

Iža na trem opet u Marinbrodu

Sjećate li se «dveni Ź na trem» ili «na čardak» s gnjezdima rođa na hrapu krovova koje su, poput pogrbljenih starica stajale na okuci u Marinbrodu, podsjećajući nas na neko prošlo vrijeme? Progutao ih je u trenu plamen mržnje osvajača. Ali, ako ste ih zaboravili, vrijedni Marinbrođani su se pobrinuli da makar jednu wate u svoje selo kako bi svjedočila hrvatsku opstajnost na ovim prostorima. Svaka čast!

Prošla je godinu dana od kada smo u močvarno tlo u središtu Marinbroda postavljali temeljni kamen za gradnju "Iže na trem" - hrvatske korablije, u kojoj smo željeli otvoriti etno muzej kao spomen na sve naše "Iže" spaljene u vrijeme Domovinskog rata, na znanje mladim naraštajima o tome kako se u ovom kraju živjelo kroz vijekove.

Kroz proteklo vrijeme, unazad godinu dana, u dobroj organizaciji Zavičajnog kluba Marinbrod, a pod vodstvom predsjednika Kluba, Ive Žirića,

Detalji bogate nošnje / rubenine koja ukrašava svaki kutak mještani Marinbroda odrađivali su brojne poslove kako bi "Iža na trem", stara oko 250 godina, bila premještena iz Nebojana u naše selo i u njoj za 10. svibnja 2003. bio otvoren etno muzej.

U istom tom višenamjenskom prostoru, uz mnogo napora i entuzijazma, Skupina žena Zavičajnog kluba Marinbrod, osim što je sudjelovala u radovima oko hrvatske korablije, prikupljala je odjevne i uporabne predmete te oruđa za izložke, tražeći ih u selu, okolnim selima, spašavajući ih od daljnjeg

propadanja. U prikupljanju namještaja i drugog pomogli su nam pojedinci i iz drugih županija. A kao u svakom muzeju, u našoj Korabliji osvanuli su suvenir-slike rađene svilom. Žene su se založile za ožvljavanje veza svilom kao i koncem za vez kojim su vezeni kuhinjski zidnjaci koji također zauzimaju

Stariški namješteno soppa "Iže na trem" značajno mjesto u uređivanju unutrašnjosti naših starih kuhinja. U svakom kutku naše "Iže" vidi se pokoji novotrađeni predmet - lutka u narodnoj nošnji, ručnik svilom vezen, heklane špice, zavjese, kuhinjski zidnjaci, jastučići i sl. radi naših najstarijih, ali i mladih mještanki koje su izradile kao dar ovom zdanju.

S nadnevkom 10. svibnja 2003. naš san je ostvaren.

U svečanom i veselom ozračju, u nazočnosti brojnih gostiju i prijatelja iz Ladevca kraj Skunja, Krapine, Donje Stubice, Vibovca, Zagreba, Siska, Petrinje, Letovanića i Gline, otpočela je nesvakidašnja i dirljiva svečanost.

Mažoretkinje Grada Gline "Glinke banice" povele su okupljeno mnoštvo od kapelice svečanim paradnim defileom do velike pozornice ispred «korablije» gdje će se odvijati sva događanja. Zvuči «Ujese naše», minuta šutnje, palaganje vijenca i paljenje svijeća svim poginulim i umrlim mještanima, na trenutak su nas vratili u prošlost. Odjednom, iznenada, odjeknule su kulture, prva, druga, petla, desetla... Svi smo se osvjetili. Svečane glatune ispalla je Kuburaška udruga "Sv. Juraj" iz Hlewnice kraj Krapine. Uslijedila je Sveta misa, blagoslov dvaju velikih objekata "stare škole" (buduće Radionice rukotvorina Marinbroda i glinskog kraja) te «hrvatske korablije» koja je mnogima izmamila suzu iz oka. Razgledavajući unutrašnjost "Iže" mnogi su

proživljavali veoma dirljive trenutke i bar na tren vratili se u to divno staro vrijeme.

Napravili smo mnogo, i više nego li smo i sami mislili. Za sve učinjeno zahvaljujemo svakom pojedincu , ustanovi, organizaciji koji su nam pritekli u pomoć i podržali nas radom i donacijom.

Što ćemo učiniti u narednoj godini i kome ćemo dogodine dodijeliti zahvalnice i poklone ?! S kim ćemo plesati, pjevati, družiti se do ranih jutarnjih sati?! Pokazati će godina koja je pred nama.

Štefica Ponder

MOJ RODNI GRAD GLINA

Grad nam predstavlja gospođa Marija Salečić, rođena Gilnjanka. Njezin otac Antun Erdeljac bio je profesor na gradskoj gimnaziji između dva svjetska rata. Gđa Marija je najveći dio radnog vijeka provela radeći kao pravna savjetnica u Ustavnom sudu RH. Bila je stalna suradnica Venecijanske komisije Vijeća Europe koja prati, uspoređuje i usklađuje prakse europskih ustavnih sudova. Prevodila je beletristiku i stručnu literaturu s engleskog i na engleski jezik. Sada se vraća svom rodnom gradu u želji da s njegovim osobitostima upozna što veći krug ljudi s kojima se druži.

Pod natuknicom «Glina» najčešće se opisuje vrsta zemlje, te rijeka i grad na toj rijeci u Hrvatskoj. Ali, nisu to jedine «Gline». U Albaniji se također nalazi naselje Glina, smješteno na tamošnjoj rijeci Glini. Glina se zove i arheološko nalazište kraj Bukurešta u Rumunjskoj, a i Austrija (Koruška) ima rijeku Glinu. Tamo je «Glina» koruško-slovensko ime za rijeku «Glan». Ona teče pored historijskog glavnog grada Koruške – to je bio Sankt Veit an der Glan, odnosno Sv. Vid ob Glini, i ulijeva se u Dravu kod današnjeg pokrajinskog glavnog grada Klagenfurt odnosno Celovca.

Glina je mekana i masna zemlja koja gotovo ne propušta vodu, a sasvim je gubi kod temperature od 550° C. To je čini vrlo upotrebljivom sirovinom, osobito u proizvodnji porculana, lončarske robe te cigli, crepova i drugih građevinskih materijala. U tekstilnoj industriji upotrebljava se vrsta gline koja upija masnoće, tzv. suknarska glina; u kiparstvu se pak vlažna glina upotrebljava za modeliranje. Čista

glina je sivkaste ili bijele boje (kaolin, koji je sirovina za porculan); nečista je, ovisno o primjesama, žuta, crvena, zelenkasta, tamno siva ili crna. Ilovača je nečista glina, najčešće žute ili crvenkaste boje od koje se peku cigle, crepovi, lončarski i drugi vatrootporni proizvodi. «Željezovita» ilovača je zemlja crvenica, terra rossa. «Masna» glina sadrži malo, a «mišava» ili «posna» mnogo pijeska i primjesa. Lapor, odnosno tupina, prirodna je smjesa gline i vapnenca.

Ta oko Gline su pjeskovita i laporova glina te pijesak i šljunak. Za zonu neogenskih pjeskovitih i laporovih gline navodi se da je «... osobito široka oko Gline, gdje je i dijelom prekrivena mladim aluvijalnim sedimentima uz sam tok rijeke Gline.»

Ciglarstvo i lončarstvo su u Glini tradicionalne djelatnosti (bivša tvornica opekarskih proizvoda više ne postoji).

Rijeka Glina duga je 100 km, površina porječja iznosi joj 1426 km². Izvire 5 km istočno od Slunja. Pritok je Kupe u koju utječe ispod sela Jame. Glavni su joj pritoci rječice i potoci Glinica, Buzeta i Maja zdesna, te Čemernica s

lijeve strane. Nekadašnja glinska obrambena tvrđava, koja je srušena do 1845. bila je tako smještena unutar meandra (krivaje) Gline i ušća Maje u Glinu da su je s tri strane okruživali prirodni vodeni tokovi, a na preostalom dijelu su bili iskopani «šanci» u koje se puštala voda. Kasnije, krajem 19. stoljeća, ušće Maje u Glinu premješteno je prema Prekopi, tok rijeke Gline je reguliran izgradnjom nasipa, a segmenti spomenute krivaje, odsječeni od glavnog riječnog toka, postali su mitvi ili sušeni rukavci.

Grad Glina je na obali rijeke Gline i na 112

Glini bojer može biti oaza čistote i mira samo kada bi svi shvaćali njegovu vrijednost

m nadmorske visine. U blizini je Petrova Gora na kojoj se 1097. godine vodila bitka između hrvatskog kralja Petra Švačića i mađarskog kralja Kolomana. U spomen na poginulog Petra Švačića posljednjeg hrvatskog kralja hrvatske krvi poprište bitke, planina Gvozd, dobila je ime Petrova Gora. Najviši vrh Petrove Gore je Veliki Petrovac, 512 m nadmorske visine. Osim Petrove u blizini Glina je i Zinska Gora s najvišim vrhom Piramida, 616 m nadmorske visine. U objema gorama ima ruda: željeza, bakra, olova, srebro i cinka.

Područje o kojem je riječ je Banovina - ime je povezano s terminima Banska krajina, Banska zemlja odnosno Banija, kako su se nazivala granična područja kojima je upravljao hrvatski ban. Banovina ima i nizinske (uz rijeke) i brdovite predjele, jer se u njoj dotiču Panonska nizina i dinarsko gorje. Pišući o ovom kraju književnik, prirodoslovac i političar Ljudevit Farkaš Vukotinović (1813-1893) zove Banovinu «Malim Zagorjem» u kojem «... ravni predjeli stoje na brežuljcima i sa višom gorom u povoljnom razmjerju.»

Administrativno Glina pripada Sisačko-moslavačka županiji koja obuhvaća Posavinu, Banovinu, Moslavinu te dio Slavonije i Korduna. Županija ima šest gradova: Glinu, Hrvatsku Kostajnicu, Kutinu, Novsku, Petrinju i Sisak, tinaest općina te 456 naselja.

Do Glina se dolazi danas samo cestama.

Udaljenost Glina

- a) od Zagreba preko Velike Gorice, Žažine, Petrinje i Marinbroda iznosi 75,6 km;
- b) od Karlovca preko Tušlovića, Vojnića, Gvozda (Vrhnimosta) iznosi 62 km;
- c) od Siska iznosi 34,9 km;
- d) od Petrinje iznosi 20,9 km;
- e) od Topuskog iznosi 15,5 km.

Promet željezničkom prugom, puštenom u promet 1903. godine, koja je povezivala Sisak i Karlovac, ukinut je sredinom 1991. godine i više nije obnovljen. Ta je pruga doticala ova mjesta: Sisak, Caprag (Sisak predgrađe), Mošćenica, Petrinja, Hraslovića, Kraljevcani, Bačuga, Banski Grabovac, Vlahović, Maja, Roviška, Glina, Gredani, Topusko, Blatuša, Gvozd (Vrhnimost), Črevarska Strana, Slavsko Polje, Vojnić, Utinja Vrela, Utinja, Udolina-Sjeničak, Skakovac, Rečica,

Orlovac, Karlovac. A evo kako je, pred otprilike 160 godina, kroz Glinu proputovao Matija Mažuranić (1817-1871), graditelj cesta i pisac «Pogleda u Bosnu»: «Dne 31. listopada dodjah u Karlovac. Tamo sam gledao, da idjem na ladji do Jasenovca, ali onda su ladje tekar dolazile uz Kupu gore, i zato odlučih peške ići do Siska ... Podjem iz Karlovca na 3. studenoga ... Kazaše mi, da se od sada više izgubiti neću, nego da ću lepim putem od sela do sela, sutra na ručak u Glinu; a inače, ako prekim putem podjem, da neću još za dve nedelje stignuti u Sisak. U jutro podranim dobro, dodjem u Glinu na ručak, iz Glina u Marinbrod na konak, a odande s jednim kočijašem u Sisak na 6. studenoga 1839.»

Prema popisu stanovništva u 2001. godini naselje Glina je imalo 9868 stanovnika. Teme prethoda podaci o:

- a) 6933 stanovnika 1991. godine;
- b) 5790 stanovnika 1981. godine;
- c) 4558 stanovnika 1971. godine;
- d) 2924 stanovnika 1961. godine;
- e) 2415 stanovnika 1953. godine;
- f) 2098 stanovnika 1948. godine;
- g) 2387 stanovnika 1910. godine;
- h) 2007 stanovnika 1900. godine;
- i) 1855 stanovnika 1890. godine.

U povijesnim izvorima Glina, odnosno područje današnje Glina, počinje se spominjati u 13. stoljeću. Povijest naselja bila je od početka turskih prodora bitno određena činjenicom da se ono nalazilo na području vojne krajine, namijenjene zaštiti granica od turskih napada. Sadašnjost Glina još uvijek je bitno određena činjenicom da od ljeta 1991. g. do kolovoza 1995. g. nije bila integrirana u područje Republike Hrvatske, u koje je vraćena u vojno-redarstvenoj akciji «Oluja». Po veličini ratnih šteta Sisačko-moslavačka županija je na drugom mjestu u Hrvatskoj.

Graditelj glinske tvrđave zvao se je Du Portal de Manteau, podrijetlom je bio Francuz. Sama je tvrđava « ... bila prostorno izolirana, zvezdastika flocrtnog oblika s istaknutim bastionima i šancima s vodom. Dovišena je 1737. godine. Nalazila se uz cestu koja je vodila od Petrinje prema Topuskom i koja je mostom prelazila najprije riječicu Maju, a zatim rijeku Glinu. Put se ispred tvrđave račvao, s tim da je jedan išao u dva kraka prema jugu i jugozapadu, a drugi

prema sjeverozapadu, prelazeći mostovima Šanac i rijeku Glinu. Tvrđava je imala oblik osmerokutne zvijezde, projektirana je i građena na način tipične kasnobarokne utvrde, s mogućnošću obrane od vatrenog oružja sustavom izgrađenih bastiona. Nije bila prevelika i mogla je u unutrašnjosti primiti dvadesetak zgrada. Uz takve granične utvrde i tvrđave svuda su se razvijala i civilna naselja. Zaštita granica postizavala se u prvom redu naseljavanjem stalnih vojnika duž njih. Graničari «greneceri» - bili su tako i vojnici i seljaci istodobno. Slična, ali manje organizirana zaštita granica, postojala je kod starih Rimljana i Germana, kod Turaka i kod Šveđana. Graničari su osim domaćeg stanovništva - bili iz krajeva što su pali pod tursku vlast, među njima bio je velik broj pravoslavnih Srba. A kad je opasnost od turskih napada prestala, na graničnom području su bila sjedišta velikih vojarni namijenjenih vježbanju vojnika za druga europska ratišta. S tim ratištima povezan je jedan detalj u kojem se spominje i Glina. U Glini, naime, krajški časnici, pripadnici hrvatskog plemstva koji su se borili u njemačkim zemljama u Sedmogodišnjem ratu (1756.-1763. sukob Pruske i Velike Britanije s jedne te Austrije i Francuske s druge strane), osnovali su oko godine 1764. g. prvu masonsku ložu u Hrvatskoj. Zvala se L' amitie de guerre, ili Zur Kriegsfreundschaft (Ratno prijateljstvo). Za tu se ložu sigurno zna od godine 1769. , a grofa Ivana Draškovića drži se njezinim osnivačem.

Graničarska domaćinstva dobivala su, osim plaće, i zemlju - oranice i livade - na kojoj su mogla sagraditi kuće. Međutim, ako su u nekom domaćinstvu izginule ili pomrle sve muške osobe, žene kuću nisu imale pravo zadržati. A prema jednoj procjeni «... svaki se desetli krajišnik nije vraćio u svoj dom. Ovoj nesumnjivo velikoj tragediji našeg naroda treba dodati i veliki broj invalida, udovica i krajske siročadi, koja ostaju bez svojih očeva.»

Prava i obveze graničara mijenjali su se tijekom vremena - npr. u jednom razdoblju članovi domaćinstva bili su dužni stražariti na granici, a u slučaju rata dati po vojnika. U kasnijim razdobljima po jednog vojnika davalo je 18 stanovnika graničnih područja, dok je u ostalim dijelovima Monarhije po vojnika davalo 140 stanovnika. Na, obveze se nisu iscrpljivale samo u vojnoj službi. Temeljno načelo ove vojne

Park i okolnim građevinama u 19. st.

institucije bilo je: Vojna krajina se treba uzdržavati sama. Prema jednom izvoru: «Glavno načelo vojne granice bilo je stvoriti stalnu, jaku udarnu vojsku s vještim, dobro izabranim vojnicima, koji su bili kadri brzo ući u svaki rat. Pri tome je ta ustanova u mirno doba stajala malo novaca, a u ratno doba bila je odmah pri ruci. Osim toga, graničar je morao služiti i kao radna snaga državi na javnim radovima. Tako zvani cesarski radovi sastojao se od radova za gradnju konačšta, za proizvodnju vapna i drvenog goriva, od dovoza i popravaka raznih vojničkih potrebitina, od nadničarskog rada kod pukovnijske, od davanja prijevoza za vojničke potrebe, za izgradnju cesta, mostova, za njihovo uzdržavanje, vršenje službe pismonoša itd. Uopće sve - što je trebalo u granici, morali su graničari sami urediti.»

Smještaj obrambene tvrđave i velikog broja vojnih časnika (i njihovih obitelji) te vojnika, poticao je ne samo zemljoradnju i stočarstvo, zatim trgovinu stokom, nego je uvelike i unapređivao sve vrste obrtničkih grana. Izvori za glinsku povijest spominju velik broj obrtničkih i trgovačkih vrsta, danas uglavnom izumrlih, koje su djelovale u mjestu: tkalce, suknare, krojače, pletače («štrikare»), galjanare, krznare, kobučare, puškare, kožare, čizmare, postolare, remenare, opančare, sedlare, kovače, kolare, mlinare, sitare, pekare, mesare, bačvare, kotlare, stolare, lončare, ciglare, dimnjačare, pećare, limare, bravare, pilare, brijače, knjigofiskare, ureare i, pogotovo, gostioničare.

Krajem 18. stoljeća Glina je postala sjedište Prve banske pukovnije, koja je imala tada 4000 pješaka i 600 konjanika. «Na čelu svake pukovnije stajao je pukovnik. On je bio neograničeni gospodar na svom području. Njegovo sjedište

zvalo se štopno [stažemo] mjesto. Uz njega je bio jedan granični upravni časnik, koji je vodio upravu, a za sudbenost jedan satnik auditor, za šume jedan šumar, za građevine jedan građevinski satnik te jedan pobočnik za čisto vojničke svrhe.» Od 1842. g. do 1848. g. kao pukovnik u Glini službovao je kasniji ban Josip Jelačić (1801-1859). Njegovi su vojnici izgradili cestu između Gore i Petrinje koja je doprinosila i glinskoj prometnoj povezanosti, u Glini je dao urediti središnji gradski park, osnovao je podružnicu Hrvatsko-slavonskog gospodarskog društva koje je unapređivalo poljoprivredu, brinuo se za škole i stanje javnih zgrada, za uredene pristupe vodi radi napajanja stoke. Bio je sjajno obrazovan, ne samo u profesiji. Služio se sa šest jezika: «... govorio je hrvatski, njemački i francuski podjednako rječit, talijanski dosta dobro, mađarski i latinski nešto slabije, što mu je davalo prednost,

Spomenik banu Josipu Jelačiću podignut je 1997. godine

1881., i razvojačenjem Vojne krajine, Glina je postala kotarsko mjesto u građanskoj banskoj Hrvatskoj. U tom razdoblju glinski su obrtnici i trgovci ostali bez potrošača, tržišta i izvora prihoda. Došlo je do velike stagnacije u razvoju mjesta. Tomu je pridonosila i činjenica da rijeka Glina nije bila plovna, da je plovna Kupa bila predaleko, a Sisak, koji se nalazi na dvije plovne rijeke, tj. Kupi i Savi, bio je još dalje. Bez željezničke pruge i uz slabe ceste Glina je bila odsječena od drugih dijelova Hrvatske. Vojka je iz Gline potpuno otišla 1892. godine. Nakon toga zemljoradnja i stočarstvo ostale su glavne

djelatnosti, a industrija se razvijala tek nakon II. svjetskog rata, kad je Glina imala tekstilnu, metalopreradaivačku, apekarsku, drvnu i prehrambenu industriju.

Centar Gline su njezin središnji park, Trg bana Jelačića i Trg Petra Krešimira IV. te Ulica Stjepana i Antuna Radića, s drvoredom, na kojoj je i glinski «Korzo». Na Trgu bana Jelačića zgrada Autobusnog kolodvora nosi broj 1. Više je stručnjaka kritiziralo ovu lokaciju Autobusnog kolodvora, pa je ocijenjena kao «najneprikladnije mjesto u gradu». «Smještanje autobusnog kolodvora, rušenje starih kuća, izgradnja zgrade općinske skupštine uz sam park i zatvaranje parka sa sjevera nizom individualnih obiteljskih kuća narušili su onu cjelovitost parka koju je on imao sa svojom jednostavnom klasicističkom i malo ambicioznijom historicističkom arhitekturom, kao i sa skladnom hortikulturom.» I dalje: «... gradnja ... autobusnog kolodvora koji je i po svojoj funkciji neprimjeren mjestu uz središnji gradski park, a da se ne govori da je rastočio strukturu parka, da je uvukao jak promet autobusima u središte grada, da je pojačao zagađivanje zraka, a posebno se arhitekturom nametnuo i izdvojio od okolne...» Prigovor o neodgovarajućoj arhitekturi daje se i zgradi pošte. Na broju 2 je Gradsko vijećnica [spomenuta općinska skupština] u kojoj su smješteni Gradsko vijeće i Poglavništvo, te županijski i gradski uredi, a na broju 3 je zgrada Katastra, Porezne uprave i Matičnog ureda. Pred Gradskom vijećnicom nalazi se brončani spomenik banu Jelačiću, djelo kipara Zlatka Čulara [rođ. 1935. g. u Dubrovniku], na kojem je tekst:

«Josipu Jelačiću zaslužnom građaninu Gline od 1841. do 1848. g. i zapovjedniku Prve banske pukovnije hrvatskom banu od 25. 03. 1848. do 20. 05. 1859. g. na dan ulaska u 150. objelnicu imenovanja za bana spomenik postavši 23. 03. 1997. g. gradske vlasti Gline sa gradonačelnikom Markom Šemić.»

Spomenik je na postolju od 80 cm. Nije ban nedostžan, nego stoji sugrađanima na dohvata ruke, onakav kakav je bio u dodiru s njima - prislan, veseo i dobroćudan. U desnoj ruci drži dekret o imenovanju za bana, lijeva mu je na sablji. Lako je pretpostaviti da su mu glinske godine bile najsretnije u životu i da je Banovinu osjećao baš svojim krajem i zavičajem. Lako je rođen u Petrovaradinu, i otac i majka su mu bili

rođeni Petrinjci. Glinški su mu građani slobodno mogli pristupiti poslije nedjeljne mise, a predstavnici glinskih građana i vojnih tijela kasnije su imali prvenstvo prilikom prijama u Banskim dvorima. Jednoj se prisnosti naučio već na plemićkoj akademiji «Theresianum» - njezini su polaznici cijelog života bili na «fi» čak i ako je jedan postao predsjednikom vlade, a drugi bio obični činovnik.

Zgrada na broju 3, koja je posve obnovljena, bila je Jelačićev stožer s njegovim uredima na katu i salonom za goste u prizemlju. Ovu su zgradu građani zvali «oberštarija», prema riječi «der Oberst» - pukovnik. «Oberštarija» je bilo ime i za šetalište.

Daljnji obilazak oko parka vodi do zgrade na Trgu Petra Krešimira IV. Tu je naprije zgrada Općinskog i Prekršajnog suda, iza koje je zgrada Policijske postaje, a u produžetku nova katolička crkva. Zatim slijedi niz stambenih zgrada koji, okružujući park, vodi do prazne parcele na kojoj je stajala katolička crkva sv. Ivana Nepomuka uništena 1991. godine. Građena od 1824. do 1827., ta je crkva bila djelo zagrebačkog graditelja Bartola Felbingera (1785-1871), podrijetlom Čeha. Poznat je, pored ostalog, kao graditelj dvorca Januševac kraj Zaprešića, Gradske vijećnice u Samoboru, liječilišta u Varaždinskim Toplicama i većeg broja kuća u Zagrebu, među kojima su i one na današnjim lokacijama: Basaričekova 3, Habdelićeva 2, liča 7 a također i 44, Kamenita 9, Nova Ves 86 Ijetnikovac biskupa Aleksandra Alagovića, Radićeva 70 i 32, Mesnička 49, Trg bana Jelačića 15 i 16, Opatička 22 a također i 16, 18 te 23, Markovićev trg 1, Vlaška 40,

Tuškanac 100, Demetrova 7 i 9, Ilirski trg 6. U Glini mu se pripisuje stambena kuća u Hrvatskoj ulici na broju 26. Prema opisima, crkva Sv. Ivana Nepomuka bila je jednostavna po vanjštni ali «vješta, majstorsko prostorno rješenje», akustična građevina s mirnomim baroknim oltarom, građevina koja je ostavljala «dojam jednostavne uzvišenosti i ljepote.» Naravno vrijedan bio je u njoj mirnomim oltar, prenesen iz zagrebačke katedrale. Nešto njegovih dijelova nađeno je «u raznesenoj šuti nakon oslobođenja Gline poslije domovinskog obrambenog rata.» Ta je crkva podrobno opisana u knjizi Mije Dukića «Glina i okolica», a prikazana je na poštanskoj marki izdanoj u prosincu 1995. u seriji «Hrvatski

Glinška ogljana hrani je mnoge naraštaja danas je na tom mjestu pogon "Viveo"

oslobođeni građani».

Novi crkva, kao i stara, posvećena je sv. Ivanu Nepomuku (latinski: Joannes Nepomucenus), zaštitniku mostova i ispovjednih tajni te zagovorniku protiv poplava. Nazvan je «mučenikom ispovjedi», jer je zbog čuvanja ispovjedne tajne izgubio život. Zato ga se i prikazuju s lancem na ustima ili s prstom na ustima. Bio je, pored ostalog, generalni vikar praške nadbiskupije u 14. stoljeću. Umro je 1393., tako što je bačen u Vltavu, a pokopan je u katedrali sv. Vida u Pragu.

Do nove crkve vodi put prema nasipu na obali Gline, koji ide između sudske i policijske zgrade s jedne i «Oberštarije» s druge strane. Vrijedi je vidjeti i danju, kao i osvijetljenu navečer, jer s koje god joj se strane pristupi, od Trga bana Jelačića, s nasipa, ili sa sportskih terena, ona ožvija i pojačava čari stare gradske jezgre (preporuka: došetati do nje iz Ulice kralja Tomislava kroz Ulicu Franje Žužekaj). Zvonik stoji odvojeno i već na prvi pogled podsjeća na srušenu crkvu. Prema riječima projektanta crkve, dipl. ing. arh. Zdravka Žvkovića (rod. 1948; projektirao je i novu kapelu sv. Blaža u Novom selu Glinskom) to se i htjelo postići kako bi piramida ili kapa zvonika bila podsjetnik na srušenu glinsku i sve ostale porušene banovinske crkve. Na zvoniku su četiri zvona. (težina im je 1080, 640, 458 i 325 kg)

Crkva je zavjetna crkva zagrebačke Nadbiskupije u Jubilejskoj 2000. godini, kada je i započeta gradnja u srpnju 2000. godine, a posvećena je dvije godine kasnije, 22. rujna 2002. godine. U flocitu je stiliziranog kružnog oblika, dok u vanjskom izgledu, kao i u svojoj

unutrašnjosti (gdje su još neki detalji nedovršeni, a umjetnička oprema skromna) ima onu jednostavnu uzvišenost i ljepotu, sklad i èistocu linija, koje su se pripisivale i staroj crkvi. Oltar s raspelom i krzni zdenac njemu slijeva, izgrađen tako da podsjeća na tradicionalne banovinske bunare, kao i crkveno proèelje, posebno su dojmljivi.

Još jedno djelo Bartola Felbingera u Glini bilo je uništeno. To je stara pravoslavna crkva Rođenja Bogorodice, koju je on također gradio od 1824. do 1826. godine. Na zemljištu te crkve sagrađen je 1969. godine Spomen-dom. Danas mu je ime Hrvatski dom i u njemu su smješteni, pored ostalog, Knjižnica i èitaonica Glina, Radio postaja i kino.

Današnja Srpska pravoslavna parohija glinska nalazi se u Hrvatskoj ulici, koja se nastavlja na obilaznicu parka. Na njoj piše da je «rukovodio gradnjom neimar Jovan V. Zagorac, Dalmatinac.» Ta je crkva bila posvećena 21. rujna 1963. godine. U Domovinskom ratu nije oštećena.

Potpuni obilazak parka vodi još uz zgradu bivše gimnazije, te nakon zaokreta prema polaznoj točki Autobusnom kolodvoru, uz zgrade Pošte i Župnog ureda.

Od Autobusnog kolodvora ide glavna glinska ulica, Ulica Stjepana i Antuna Radića. Prve dvije zgrade u njoj pripadaju djelomično obnovljenom hotelu «Kasina» (nekad «Narodna gostiona»), koji je bio središte društvenog života Gline i mjesto gdje su se održali mnogi važni skupovi u glinskoj povijesti. Na broju 23 rodna je kuća slikara Zlatka Sulentića. Bio je velik akvarelist, pejsažist i pedagog u hrvatskom slikarstvu, a napisao je i knjigu putopisa «Ljudi, krajevi, beskraji». Kuća je obilježena spomen plohom otkrivenom u svibnju 2001. godine. Na drugoj strani ulice je već spomenuti Hrvatski dom. Kip pred tom zgradom «Majka s djetetom» djelo je kipara Antuna Augustinića (1900.-1979.).

Na kraju Ulice Stjepana i Antuna Radića, koja prelazi u Trg dr. Franje Tuđmana, nalazi se spomenik Josipu Runjaninu (1821.-1878). To je djelo Roberta Frangeša Mihanovića (1872.-1940.), koji je, pored mnogo drugog, napravio Sv. Trojstvo, reljef na proèelju zagrebačke katedrale, zatim spomenike Antunu Mihanoviću u Klanjcu, kralju Tomislavu u Zagrebu te portrete Vatroslava Lisinskog i Ivana Zajca. Runjanin je u Glini u Jelačićevu vrijeme bio kadet, a na kraju vojne karijere potpukovnik. Bavio se i glazbom. Godine 1846. uglazbio je pjesmu Antuna Mihanovića (1796.-1861.) «Hrvatska domovina», koja je postala hrvatskom himnom «Lijepa naša domovina». Idući Runjaninovu ulicom od Autobusnog kolodvora prema nasipu, dolazi se do kuće u kojoj je Runjanin živio. Lijevo od te kuće, u Ulici kneza Branimira, nalazi se, nažalost, već skoro posve srušena kuća za koju se vjeruje da je himna u njoj prvi put odsvirana pred publikom. Tada je to bila kuća trgovca i vlasnika glasovira Pere Peleša.

Desno od Runjaninova spomenika skreće se u Ulicu kralja Tomislava, koja je nekad išla usporedno s gradskim zidom. Križanje Ulice Stjepana i Antuna Radića s Trgom dr. Franje Tuđmana i križanje Ulice kralja Tomislava s Vukovarskom ulicom, dozivaju u predodžbu postojanje tog obrambenog zida. Upravo se može osjetiti kako Ulica Stjepana i Antuna Radića nekad nije bila protočna. U stvari, postala je to tek onda kad je sagrađen željeznički kolodvor, da bi se gradski centar povezao sa željezničkom prugom.

Popravilište početkom 20.st. našlo je mjesto na razglednici

Skretanjem iz Ulice kralja Tomislava u Vinogradsku ulicu dolazi se do Kaznionice, danas i ubuduće jedne od najvažnijih glinskih institucija: »... riječ je o jednoj od najstarijih penalnih ustanova u ovom dijelu Europe. Razvijala se u različitim društveno- ekonomskim i političkim prilikama, mijenjajući naziv, sadržaj i oblik rada... nakon temeljite obnove dijela postojećih i izgradnje novih infrastrukturnih i smještajnih objekata, treba postati kaznionica zatvorenog tipa za prvi puta osuđene osobe.» Kraj glavnog ulaza u Kaznionicu stoji ploča što su je u povodu stote obljetnice osnivanja Kraljevskog zemaljskog popravilišta (1902. godine) dana 25. listopada 2002. g. postavili službenici. U Kaznionici je i spomen-ploča koju je 06. kolovoza 2001. godine postavila Udruga zatočenika srpskih logora u spomen zarobljenicima u toj ustanovi u vrijeme Domovinskog rata.

U neposrednoj blizini Kaznionice nalazi se gradska tržnica, Srednja škola i prostorije DVD Glina koje kao svog zaštitnika svetkuje sv. Florijana. Dan 06. svibnja, blagdan tog Sveca ujedno je i dan grada Gline. Ne èudi što je Grad upravo njega izabrao za zaštitnika, kad se zna da je Glina iskusila bezbroj požara u svojoj povijesti. Samo u jednom od njih izgorjelo je 45 kuća i 56 gospodarskih zgrada.

U nastavku spomenutoga gradskog èvora prostire se stambena i industrijska zona kojom dominira zgrada »Vivere«.

Na kraju Ulice kralja Tomislava prelazi se u Vukovarsku u kojoj su Dom zdravlja, Centar za vozila i nekoliko većih dućana, a skretanjem udesno stiže se do mosta preko Gline prema Topuskom.

Osim Runjaninove, daljnja ulica koja presijeca Ulicu Stjepana i Antuna Radića je Kovačićeva kojoj je, na broju 9 ploča s reljefom glave književnika Ante Kovačića (1854 -1889), koju su mu sugrađani podigli u povodu stogodišnjice smrti s riječima: «Riječi ne venu u Tvojim knjigama, ne potapa ih zaborav vijeka.» U Glini i danas živi praunuka slavnog pisca.

Usporedno s Ulicom Stjepana i Antuna Radića, teku Ulica Franje Žužeka, dugogodišnjeg glinskog župnika, zatim Ulica Pavla Lebera, također župnika koji je ostavio dragocjenu povijesnu građu o Glini sakupljajući je cijelog života, Ulica kneza Branimira, pa s druge strane parka Hrvatska ulica te Majska ulica. Sve su te ulice, a i druge pravilno ukrižane.

Nekadašnja mreža prometnica sačuvana je do danas u velikoj mjeri.

U Hrvatskoj ulici treba pogledati zgradu u kojoj je štampan prvi broj lista «Jedinstvo», dana 10. ožujka 1944. godine. Bio je to list regionalne problematike, koji je izlazio do 1992. godine Zgradi o kojoj je riječ pripisuje se također graditelju Felbingeru. Jedna je od kuća što ih ubrajaju u gradske «palatice». Ima poslovne prostorije u prizemlju, a

stambene na katu . premda potječe iz 1837. godine sva je očuvana u izvornom obliku , sa svim detaljima, nažalost oronulim, naručito u donjnjem djelu fasade. Podrobno ju je opisala prof. dr. Đurđica Cvitanović u prošlom broju “ Maticе glinske”.

U današnjoj panorami Gline svojom se ljepotom i monumentalnošću ističe nova crkva Sv. Ivan Nepomuka

Osim već spomenutih Josipa Jelačića I Josipa Runjanina , u Glini su kraće ili dulje vremena boravili, živjeli i radili:

1. Mojsije Baltić (1804-1879), krajiški upravni časnik I gospodarski stručnjak u pitanjima gradnje željezničkih pruga i vinogradarstva;
2. Dragojla Jarnević (1812-1875), književnica; u dva je navrata nakratko boravila u Glini I to spomenula u svom “Dnevniku” u kolovozu 1852. godine i travnju,svibnju i lipnju 1855. godine. Nije joj se Glina svidjela: “ Izim malog broja kućah je Glina podertina i ja ne bih želila onde biti zakopana“. (“Dnevnik”, drugo izdanje, Matica hrvatska Karlovac, 2000, str.463.)
3. Ivan Trnski (1819-1910), vojni časnik, književnik, jezikoslovac I prevoditelj Shakespearea, Schillera I Puškina; bio je smatran najvećim ilirskim pjesnikom. Osnivač je I prvi predsjednik Društva hrvatskih književnika (1901), a bio je I autor velikog broja zagonetaka što ih je objavljivao pod pseudonimom Skrivnatin (anagram od Ivan Trnski).
4. Petar Preradović (1818-1872) , vojni časnik i pjesnik ; među najpoznatijim njegovim pjesmama su “ Putnik”, “Rodu o jeziku”, “Jezik roda moga” I “Zora puca”;
5. Ante Kovačić (1854-1889) , odvjetnik i književnik; glavno mu je djelo “ U registraturi”;
6. Simon Roksandić (1874-1943), kipar; jedno od njegovih mnogih djela je figura Ribara na Jezuitskom trgu u Zagrebu;
7. Čedo Rajčić (1904-1985) , sveučilišni profesor na katedri građanskog prava na Pravnom fakultetu u Zagrebu.

U Glini su rođeni:

1. Đuro Augustinović (1816-1870), liječnik i filolog, koji je začetnik hrvatskog medicinskog nazivlja;
2. Pavao Leber (1844-1919) , župnik te sakupljač i autor građe o Glini. Djelo je u rukopisu, „ Župa Glinska i Majska“ čuva se u Sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu;
3. Blaženka Krnic (Kernic) (1870-1947), operna i koncertna pjevačica svjetske slave;
4. Pjer Križanić (1890-1962), slikar i karikaturist;
5. Zlatko Šulentić (1893-1971),slikar;
6. Natko Devčić (1914-1997), glazbenik i pedagog, najpoznatija su mu djela opera „ Labinska vještica“ i djelo elektronske glazbe „ Columbia 68“.

Marija Salečić

Napomena: Autorica navodi opsežnu literaturu (23 izvora). Zbog ograničenog prostora, ista ostaje u uredništvu.

Ovo možda, niste znali o Glini?!

- spominje se da je stari drveni most na rijeci Glini dao sagraditi Rustan beg;
- divored u današnjoj Ulici S.I.A. Radića dao je zasaditi ban Josip Jelačić;
- pokraj stare katoličke crkve Sv.Ivana Nepomuka bila je ogromna kaznionica u kojoj su kaznu izdržavali teški zločinci, većinom osuđeni na smrt vješanjem. Vješala su bila podignuta na zemljištu gdje je sada pilana (kada su kopani temelji, pronađeni su ljudski kosturi). Stari su ljudi dugo govorili «tamo kod galgi»;
- u kaznionici je bila tvornica štapova;
- na prostoru današnje Kaznionice, 1765. osnovana je časnička škola za mlade časnike;
- najugledniji glinski trgovci bili su: Mile Medur, Petar Klešić, Petar Peleš, Mavro Hirschi;
- godine 1928. Glina je dobila električnu rasvjetu. Prije toga su bile postavljene obične petrolejke na drvenim stupovima, a tada je grad obilazio noćobdijla pazeći da se ne dogodi požar;
- na ulazu preko sada bivšeg, starog željeznog mosta, čiji je temelj radio analfabet Rade Macakanja, bila je tzv. malta- tu se plaćala mostarina namijenjena za održavanje mosta;
- za vrijeme Vojne krajine, sol se dijelila besplatno po članu obitelji;
- za vrijeme Vojne krajine, Glina je imala svoju himnu koja je glasila ovako:

«Lijepa ti je glinska dolina,
Okolje je vinska lozica,
U dolini šator razapet,
Okolje je silni vojni svijet.
Kad se služba Božja završi
Ban se na svom konju postavi
U ruci mu trepti zastava

Hodočašća na Mariju Bisticu - nekad i danas

Panorama Marijnog sveštita u Mariji Bistrici

Tradicija je hrvatskog vjermičkog puka hodočasiti u nacionalna Marijansko svetilište u Mariji Bistrici, ili, kako se u ovom kraju običava reći - «na Bistru». Lik ome Gospe s djetetom Isusom u naručju stolovima godina priziva nakaštaje Hrvata da joj se u svojim teškim životnim kušnjama za pomoć utječu, a u dobru da svoju vjeru ne zaborave. Mijenjala su se vremena-vlast i politički sustavi, branila se i otežavala hodočašća, ali, uvijek se našlo načina doći pred Njezin blagi lik, otvoriti srce, otakšati dušu i skupiti snagu za novi dan. Naši su stari pješaci, neki su poslije išli biciklom, parvatom, a onda su došli autobusi i osobni automobili pa svatko ide kako želi. Duboko vjerujem da je hodočašće pješice najljepši doživljaj i neponovljivo iskustvo. Zato mu se danas mnoge župe vraćaju. Istražujući pomalo povijest našeg kraja, u Spomenici župe Viduševac za 1901. godinu nalazim zapis + župnika Janka Gigulića: «Nan Arambašić (dugogodišnji orguljaš u viduševačkoj crkvi, op.a.) je i letos vodio lep broj vjernika mladih i starijih na Bistru. Bio u dobri časi!» Najvjerniji i najdirljiviji opis hodočašća darovao nam je 1933. godine + župnik župe Bučica Janko Vedrina u Spomenici iste župe. S dopuštenjem župnika Stjepana Vuksan, prenosim ga gotovo u cijelosti:

«Bučičani po običaju idu na prošćenje u Mariju Bisticu dne 11. kolovoza rano ujutro. Tamo stignu 12-oga u jutro. Tamo ostanu 12-oga i 13-oga, a 14-oga rano krenu iz Bistrice i dođu u Bučicu 15-oga oko 10 sati prije podne. Narod je uvijek bio u manjim skupinama u Bistricu. Budući da sam ja rodom iz Bistrice, odlučio sam pješke ići iz Bučice do Bistrice zajedno s narodom. To sam narodu oglasio u crkvi i sve sam organizirao. Jedanaestoga kolovoza sakupl se mnogo naroda rano u jutro i ja mu odslu[im sv. Misu u 7, 3 sata. U malim molitve hodočasničke prigodom polaska na put i svistama se u procesiju uz pjesmu i zvuk zvona krenemo na put. Bila nas je oko 5

stotina svega. Bio je ljep broj muževa. Putem su nam se priključivali pojedinci iz drugih sela. Sretno se ukrcavamo na brod na Kupi i vozeci se preko Kupce pjevali smo crkvene pjesme. Budući da je to dalek i težak put, nagovorio sam Janka Grahovca iz Degeja te je on bio svojim konjima i kolima skroz na Bisticu i vozio na kolima hronu slabijim putnicima. Kada sam uzeo i za slučaj da nekome pazi. Kada su nas uvijek pratila. Krenemo s mirom preko do Kravarskoga. Tu smo se odmorili pomalivši se u crkvi. Ja sam u župskom dvoranu bio ljepo primljen, podvoren i aprao sam si već sada žuljave noge. Iza toga krenemo po vrućini i prašini dalje prema Vukovinama. Narod raspolažen veselo pjeva. U Vukovinama se odmorimo kao i u Kravarskom. I tu sam bio primljen ljepo na župskom dvoranu. Iza odmara krenemo do Save. Tu se odmorimo i prevazemo. Putem su me tako izžuljale cijele da sam morao uzeti od jednog seljaka cijele i omotavati si noge krpama krenem dalje. Od Save stignemo u Sevešte. Tu smo došli uvečer oko 7, 9 sati. Crkvu smo našli zatvorenu i njesu nam je htjeli otvoriti. Na župskom dvoranu se javim, ali tu nije bilo za mene mjesto!!! Morao sam u birtiji prenoćiti. Narod je to sliho zamjerao tamošnjem župniku... To je učinilo i na mene još usak kad se tako ponese stariji brat svećenik. Neka i to bude. Bog će suditi. U jutro rano krenemo i dođemo u Bisticu oko 7 sati ujutro isti dan. Dođemo u dvorište moje rođne kuće. Tu se narod odmario, umio, uređio i ostavio svoju prtljagu kod mojih susjeda i krenemo u procesiju u Mariju Bisticu. Divan red vladao je u bučičkoj procesiji. Bili smo umorni, ali smo išli veselo jer smo bili na cilju. Sve se čudilo odakle ta procesija. Neobičan naziv «bučička procesija» čulo se govoriti od mojih Bistričanaca jer su po meni znali odakle taj narod. Dođemo u samo mjesto. Zvana nas bistrička pozdravljaju, a mi prolazimo gustim špalirama ostalih prošćenjara. Dođemo u crkvu. Sroč nam veselo zakucuju. Mnogom se oči orose suzom. Iza pjesme i molitve rekao sam svojim mlim Bučičanima par riječi ispred oltara. Iza toga ja sam im otkušio misu. Poslije toga razgledovali su mjesto radosti kardunaši. Umoran zaspao sam ni ne znajući kako - čim sam došao do prvog kreveta u sobi jednog svećenika. Nije šala, prevatio sam 100 km pješke, a da njesam niš jedan centimetar bio kolima. Uz to vodi brigu s narodom. Nikome se nije ništa dogodilo. Dne 14 imali smo svečanu procesiju s križem. Djevojke su se okitile vjenolima kao posebna grupa. Svetotfanci (tamo sam bio kapelan prije mog otokaska u Bučicu) načinih su nam poseban špalir kod bistričke škole. Divan i upravo uzoran red držali su Bučičani u procesiji. Bistrički župnik sa svojim kapelanima dočekao je našu procesiju i uveo ju u crkvu. Time je svršena naša svečanost u Bistrici. Narod se je isposvjedoio, kupovao raspelca za kuću. 14 oga iz sv. mise krenu Bučičani kući... U Pokupska stignu oko 7 sati na Veliku Gospu. Tu

se svistamo u procesiju i ukrcamo se na brod. Na obali buđičkoj dočekali su nas Buđičani koji su ostali kod kuće sa zastavama iz crkve. I sada krenemo u procesiji cestom oko kroz Štatnu. Išli smo i do kapele Presv. Trojstva. Putem je svaki svojeg dočekivao i do Bučice bila je ogromna procesija. Sve što je živo u Bučici išlo je pred nas. Došli u Bučicu oko 11 sati bilo je tu naroda više hiljada tako da njesu stali u ogradu oko crkve, a kamoli u samu crkvu... Prvi put je buđički župnik pješke s narodom šao iz Bučice u Bistricu. Htio sam da na svojim leđima osjetim taret proštenjara i da vidim što taj svijet pretrpi na putu. To me je tim više zanimalo jer sam kao djeteta u Bistrici promatrao proštenjare i slušao pričati o njihovim tegotnim putevima... Ja sam se osjećao srešan nakon toga puta i odlučio da ću i buduće godine opet sa svojim narodom pješke do Majke Božje Bistričke. (8/9. kolovoza 1935. u župnom stanu u Bučici ubijen je vč. Janko Vekrić; sahranjen je na groblju u rodnom mjestu, a njegove ubojice nikad nisu otkriveni niti kažnjeni.)

Eto, tako se putovalo «na Bistru» pred 70 godina. A u subotu 02. kolovoza ove godine organizirano je hodočašće na Mariju Bistricu za vjernike župa Glina, Viduševac, Maja, Mala Šalina. Treba krenuti rano pa smo svi na broju u pet sati ujutro. Smješteni u tri autobusa ostavljamo uspavanu Ginu obavijenu maglom. Put započinjemo molitvom Krunice. U trećem su autobusu uglavnom vjernici župe Viduševac i tamburaši sa svojim glazbalima. Dok se nadmoćno razjeva svjetlost novog dana i prve zrake sunca sjeku izmaglicu, bude se i tambura. Kao i svi bistrički putnici, pjevamo prigodnu pjesmu «Majka Božja Bistrička...». Stihovi se sami kazuju - ovdje se to pjeva narastajima.

Autobus guta kilometre ceste. Svi gledaju krajolik. Zaključujemo da je sve zelenije nego kod nas. Tamo je, očito, na vrijeme stigao poneki pljusak. Blizu smo samo treba preživjeti Laz bida. Stariji se sjećaju da su tuda pješočili, a sada se moćni autobus muči savladati obično brdo. Ipak, van je bolje i ne gledati pa se prihvaćamo pjesme. Uskoro ugledamo šareni toranj bistričkog svetišta. Eto nas na cilju! Kapelan vč. Denis Barić pripovjeda nam raspored za danas. U procesiji s tamburašima na čelu i pjesmama hodamo prema crkvi. Ostali hodočasnici radoznalo pitaju otkuda smo. Jedna licitarka sigurno zaključuje: «To su Slavonci ili Podravci.» Uspui joj odgovaram: «E nisu, to su vam Banovci iz glinskog kraja.» Žena pomirljivo prihvata i kaže: «Ma dobro nam došli, Glinjani!» Tambure ostaju na sigurnom, a mi se okupljamo kod prve postaje Križnog puta. Rijeka vjernika već se slika na Kalvariju. I baš kao što to u životu biva, simbolika je očita-jedni su pred početkom, a drugi svoj križni put okončavaju. Uvijek me taj prizor očarava: svatko pjeva i moli svoje, a opet, nitko nikome ne smeta. Ljudi najzastatljiviji dobi - od beba u naručju majki do staraca sa štapovima, uporna i strpljiva, korak po korak napreduju prema vihu. Zadnja je postaja u šumi. Svatko želi dotaknuti kip Isusa položenog u grob i pokloniti mu se u šušini svog srca. Nakon toga, svijet se raspršio po isповједanicama. Traži se kutak u crkvi za trenutak sabiranosti i osobne molitve. Pridužuje nam se naš župnik Tomislav Šestak. U 11 sati je Sv. Misa za sve hodočasnike. Saznajemo da su tu danas čak

Pobožnost Križnog puta nezaslužni je dio bistričkog hodočašća.

63 župe. Nadahnuto pripovjeda vč. Stjepan Razum, tako je Sv. Misa na otvorenom, narod raspršen svuda dostojanstveno i s pažnjom sudjeluje. Gladni smo poruka ohrabrenja, utjehe i nade u sigurnije vrijeme.

Poslije imamo malo slobodnog vremena. Krijepimo se, kupujemo šnitice dragima, susrećemo prijatelje i poznanike iz drugih župa. Netrpeljiva licitarska srca mame svojom ljepotom. Tražim li nalazim plitku na katočkim i ostale isarane drvene stvarčice za nećakinje. Suveneri su to možda bezvrijedni u očima današnje djece. Mene podsjećaju na djetinjstvo kad su nam kola s konjima, zipke, svirale, čela od licitara koje bismo ubrzo u siast pojeli, donosili djedovi i bake «iz Bistri». U skromnoj zbirci mojih igraćaka imale su važno mjesto. Jedna šarena bistrička «rajdača» za bebe nestala je u plamenu koji je progutao moj roditeljski dom 1991. godine. Danas takvih više nema ni na «Bistrama». I ovdje su miladi očito, našli unosnije poslove, a drvene bistričke igračke zamijenila je plastika, kompjuteri i tko zna što još sve ne. Još samo poneki nostalgičar preplavljen uspomjenama, poput mene ubrzo korak preko bistričkog tuga gurajući klepetavu plitku na štapu...

Vrijeme bito prokazi. Moramo se oprostiti od Majke Božje Bistričke. Crkva je prepuna, a mi opet u procesiji s tamburašima obilazimo oko oltara. Mnoge su oči očišene suzama jer osjećaji naviru, a grlo se steže. Nema pravih riječi kojima se mogu opisati ti trenuci susreta i rastanka s bistričkom Gospom. To svatko za sebe treba doživjeti. Ostajemo još malo pjevati pred crkvom. Okuplja se svijet i pjeva s nama.

Vlč. Kapelan pogledava na sat. Vrijeme je da se krene dalje - u Hum na Sutli i njegovu rodnu župu Taborsko. Upoznati ćemo još jedan djelić „ljepe naše“ i predahnuti pri povratka kući.

Vruće je, a slaba klima u autobusu neznatno pomaže. Da ne mislimo na vrućinu, nastavljamo pjesmu vozeći se između zagorskih bregova. Pejzaž se potpuno mijenja - vrhovi su sve viši, šume sve zelenije, a kuće sve raštrkanije po padinama. Od obilna roda, savijaju se grane šljiva bistrice. Vozači opet polažu ispit na uskoj cesti do konačnog odredišta župne crkve u Taborskom. Nije ni glinski kraj sav ravnica, ali ovo je za neke previše. Po stepenicama koje posjećuju na Trsat ali ich je mnogo manje, penjemo se do crkve Uznesenja Blažene Djevice Marije gdje nas dočekuje dugogodišnji župnik. Slušamo podatke o nastanku mjesta i znamenitostima crkve. Bogato ukrašen oltar i propovjedaonica, freske koje čekaju obnovu, duh tradicije čine atmosferu posebnom. Naš kapelan skreće nam pozornost na oltar sv. Franje Ksaverskog. Zaključujemo da smo već zaboravili kako izgledaju stare crkve. Uspinjemo se na vidikovac iza crkve. Tu je križ posvećen žrtvama Domovinskog rata. Na njemu je ucrtan lik + župnika župe Sv. Marije u Sisku Antuna Grahovara koji je ubijen 1990. godine, a rođen je u ovoj župi. Pogled je zaista prekrasan - odmah dolje je Slovenija i mjesto Rogatec. Prekrasna slika kraja koji nije opustošen ratom!

Uz bogatu okrepu koju su nam pripremili iznimno ljubazni domaćini - roditelji i rodbina našeg kapelana, ostajemo tu još sat - dva. Veselimo se uz tambure. I dok sunce klone prema vrhovima okolnih planina, skupljamo se oko autobusa i krećemo doma. Ostaju za nama lijepa mjesta pitomog Hrvatskog zagorja. Radujemo se, ipak, svojoj rodnoj Banovini ma kako bila opustošena i siromašna. Nismo izabrali gdje ćemo se roditi. Naši su nam predci pred tristo godina odabrali dom doselivši se u kraj kojeg ni jedan rat nije zaobišao. Ipak, nisu nam osvajači uzeli vjeru, ljubav prema baštini, volju za životom, nadu u bolje. I to je pokazao današnji dan, zar ne?

Pada noć i donosi osvježenje. Umorni ali u srcu radosni, put završavamo molitvom i pjesmom. Hvala Bogu i svim ljudima koji su jedni drugima darovali sebe u ovako ispunjenom danu!

K.G.T.

INICIJATIVE • INICIJATIVE • INICIJATIVE • INICIJATIVE

Za ljepši i čistiji grad

I ovo je, na žalost, slika iz našeg grada

Pošto spadam među rijetke stare Glinjane, slobodna sam nešto progovoriti o očuvanju našega gradskog nekadašnjeg trgovišta. Leži na 220 m nadmorske visine, katkada je dosta maglovit, a zrak je u njoj čist, jer nema takovih zagađenja na koje se mnogi građani drugih gradova tuže. Žao mi je samo da mnogi stanovnici ne vode o tome računa pa da malo više pažnje posvete čistoti i ljepoti svoga mjesta. Sramota je da pred mnogim napuštenim zgradama vlada takav nered koji dolazniku i prolazniku odmah uništi viziju o lijepom gradu. Da ne govorim o mladima koji u svojim noćnim pohodima razaraju i ono malo lijepoga što imamo. Nagrduju sve kuda prolaze, a da o tome ne brinu ni roditelji, ni grad ni policija. Zašto načelnik jednoga austrijskog grada kažnjava nekoga tko pljune na ulici, a mi ne smijemo čak ni opomenuti onoga tko èini nered u svojoj okolini? Tko to treba učiniti? Da li roditelji, škola ili gradska uprava? Željela bih da se svi slože pa da se provede akcija na čišćenju svih ulica, ne samo glavnih. Zar ne bi bilo ljepše saditi cvijeće i zelenilo gdje bi svi uživali u ljepoti okoliša, nego razbijati stakla i oluke na kućama? Tko će se za to pobrinuti ako ne mi sami? Zato apeliram na sve koji mogu nešto učiniti za naš okoliš i za, u budućnosti ljepši grad u kojem živimo. Ne treba za to novaca, nego volje i malo truda. Da se uvede samo simbolična kazna za bacanje raznog smeća, to bi već platilo i očistilo Glinu!

Nalaže nam se da èistimo ispred svojih kuća, što se uglavnom i èini. No, ispred nenaseljenih objekata i uništenih poduzeća je smetlište o kojem bi ipak netko

trebao brinuti. Nije li rat i previše toga poharao i uništio? Nije li vrijeme da izmijenimo izgled našeg grada na bolje? Ja se sjećam Gline okružene cvijećem, parka punog ruža i ljudi koji su za to bili zaslužni. Želim to još jednom doživjeti. Vrijeme je da se svi trgnu od gradske vlasti do svakog građanina.

U nadi da će me netko ipak èuti i razmisлити o tom prijedlogu, evo vas građani Gline lijepo pozdravlja 84 godišnja

Zlata Brkić Štefan

Uređenje groblja

Katoličko groblje u Glini leži na obronku «Pogled». Na vrhu je nekad bila kapelica sv. Petra gdje se na Petrovo (29. lipnja) služila sv. misa, a živi su obilazili grobove svojih mrtvih. Godine 1941-42. partizanska je vojska pucala topovima po Glini gdje su bili domobrani. U borbama koje su se rasplamsavale, malo po malo nestajali su zidovi kapelice, a poslije rata više nije bilo nièega. Kasnije je to mjesto obilježeno niskom ogradom s križem u sredini. Tu je stara žalosna vrba čije se grane suše i lome pod težinom godina i snijega. Tako smećem zatrpava obližnje grobove gje je i grob mojih predaka.

Ne znam tko je nadležan i koja služba dužna da se to drvo ukloni. Zato je ovo apel onima koji su ovlašteni nešto učiniti da i taj dio Gline lijepo izgleda. Ulaz u groblje je sad zatvoren i grobovi su uglavnom prilično uređeni. Tko ima tkoga pazi na to, ali uvijek ima nespješnih ljudi koji bacaju smeće po tuđim grobovima. Neka se odredi proctor za to, pa da groblja budu ono što jesu: oaze mira, utočišta osamljenih i žalosnih ljudi, vječno počivalište dragi nam osoba.

Zlata Brkić Štefan

Koje li je zadovoljstvo premjestati ukrasne bukete po tuđim grobovima?

»Pozivam vas Glinjane da opišete glinski blagdan i svagdan, i u tome ću vam rado pomoći,«

poručuje nam gospodin Ivan Rizmaul, potpredsjednik Ogranka Matice hrvatske u Petrinji i autor sjajne nove knjige «Blagdan i svagdan petrinjski».

U tom vrijednom djelu namijenjenom najširem čitateljstvu koje svoje korijene nalazi u dijelu Banovine i Pokuplja, ali i onima koji ovaj kraj tek žele bolje upoznati, opisan je život i običaji od rođenja pa do smrti, ali i svetkovine tijekom jedne kalendarske godine. Na iznimno zanimljiv i jednostavan način autor se spominje mjesta na kojima se odvijao život grada Petrinje i događaja koji su obilježavali svakodnevicu. Knjiga može biti uzor i poticaj svima nama koji, pod svaku cijenu i bez obzira na teškoće, od zaborava želimo sačuvati baštinu svoga zavičaja.

Gospodine Rizmaul, recite nam nekoliko riječi o sebi.

Ponajprije pozdravljam sve Glinjane i čitatelje «Matice glinske» i Vas osobno. Iskreno sam obradovan što o svojoj knjizi mogu progovoriti u vašem Glasilu. Znam kako je teško sročiti tekst, sakupiti likovne priloge, a još teže prikupiti novac da se izda jedna stranica bilo koje tiskovine. Stoga Vama i svima okupljenima oko glinskog glasila iskreno divljenje i čestitke. Objavljeni tekstovi su značajni događaj za vašu sredinu i vrijedno štivo za sadašnjost, a posebice za nadolazeće naraštaje.

Rođen sam 1942. godine da

bih već 1945. godine nastavio živjeti u Glini kamo su ondašnje komunističke vlasti
* p o k a z n i *
poslale mog oca na posao u tadašnju Poresku upravu. Godine 1959. vraćamo se u Petrinju gdje najprije završavam

Predsjedništvo Učtu u Petrinji 1968. godine

poznatu petrinjsku učiteljsku školu pa Pedagošku akademiju (odsjek hrvatski jezik i povijest).

Član sam Matice hrvatske od 1969. godine, a od obnove rada Matice hrvatske u Petrinji (10. studenoga 1990.) obnašam tajničku dužnost sve do 2002. godine. Trenutno sam potpredsjednik Matice hrvatske u Petrinji.

Predstavite nam svoju knjigu što sadržl, kome je namijenjena, kako ste prikupljali materijal? Kada i kako je

predstavljena javnosti?

Knjiga «Blagdan i svagdan petrinjski» izašla je početkom ovog mjeseca, a javnosti je predstavljena 9. kolovoza 2003. godine u velikoj dvorani Hrvatskog doma u Petrinji pred oko 400 posjetitelja. Knjigu su javnosti predstavili: Tihana Štepinac-Fabijanić, predsjednica Hrvatske sekcije ECOVAST-a (Europskog savjeta za sela i male gradove); dr.sc. Ivica Golec, povjesničar; Davor Salopek, predsjednik MH u Petrinji i član Glavnog odbora Matice hrvatske i ja kao autor. Na oko 400 stranica u knjizi su opisani blagdanski običaji Petrinje i petrinjske okolice, svagdanski život građanske Petrinje, a treći dio su «Pabirci» koji donose «Petrinjsko rječničko blago» (oko 1400 riječi), «Nazivlje dijelova grada i objekata» (oko 200 toponima) i «Izreke, poslovice i uzrečice» (oko 400 poslovice). Sve je to praćeno izuzetno bogatim slikovnim priložima (oko 250 priloga, ponajviše fotografija).

Na petrinjskom predstavljanju sam rekao: «Zabrinuo sam se i zbog izgleda razorenog i uništenog grada, no još više zbog saznanja da to više nije i nikad neće biti ona Petrinja koju sam nosio u svom pamćenju i pamćenju mojih predaka, mog nedavno preminulog oca, moje pokojne majke, mojih predaka čiji se grobovi nalaze na petrinjskim katoličkim grobljima, mojih susjeda, Petrinjaca i dotepenaca, koji su stvarali jedno toplo i drago ozračje blagovanja i svakodnevice petrinjske. Njih spominjem i bilježim kao poticatelje da napišem ovu knjigu. Oni mi svojim iskonskim duhom i nježnim dahom šapnuše prvu riječ i što sam mogao. Moradoh ih poslušati. Bila je to i obveza i iskreno zadovoljstvo.»

Namijenjena je širokom krugu čitatelja i tako je prihvaćena. U prvom tjednu nakon predstavljanja prodano je oko 130 knjiga što je za naše prilike izuzetno dobro. No, knjigu će koristiti i stručna i znanstvena javnost (povjesničari, etnolozi, jezikoslovci, sociolozi).

Pored u knjizi navedene literature koristio sam se zapisima razgovora koje sam vodio s kazivačima, a dio su i moja osobna životna iskustva.

Kakve su prve kritike i reakcije na Vaš rad? Što držite da je osobito vrijedno?

Ukratko sam o predstavljanju knjige već rekao. Moram priznati da sam izuzetno iznenađen reakcijama osoba koje su knjigu imali u ruci. Na ulici, u telefonskim razgovorima i na druge načine izrečena mi je podrška. Posebice me raduje reakcija Petrinjaca kada govore da je to najbolja knjiga o Petrinji. Mislim da se te ocjene odnose na lagan stil pisanja i pristupačnosti tema koje sam obradio. Stručna i znanstvena javnost će tek dati sud o knjizi, no mislim, a to je i najveća vrijednost ove knjige, da sam uspio prikazati duh građanske Petrinje koja se nalazi u pamćenju starijih petrinjskih generacija. Ipak, knjiga je namijenjena svim naraštajima, a posebice mladima koji će na tim temeljima stvarati nove sadržaje i vrijednosti.

Kao dugogodišnji prosvjetni radnik, vidite li nešto što može zainteresirati mlade? Vidite li budućnost ovog kraja? Da li je materijalna neimaština glavni problem ili nam prijeti duhovno siromaštvo, pa i propast?

Izuzetno sam ponosan što skoro 40 godina radim s djecom. Već sam

nekoliko puta javno obznanio da su djeca, uvjetno rečeno, «najbolji materijal» s kojim čovjek radi. Ja imam bezgranično povjerenje u našu djecu i mladež što istovremeno ne znači da se slažem s mnogim čimbenicima u hrvatskoj državi kako se odnose prema djeci i mladima (obitelj, odgojne ustanove, vlast pa i Crkva). Posebice sam kritičan prema besčestnoj vlasti glede odnosa i pojava koja vladaju u hrvatskoj mladeži (katastrofalna populacijska politika, odnos prema maloljetničkoj delinkvenciji, promicanje nemoralnih odnosa među mladeži). Mislim da je na tom ispitu sadašnja vlast pala. To su temeljna pitanja, to su pitanja opstanka hrvatske nacije. Tim pitanjima dajem prednost pred gospodarskim problemima i pitanjima.

Držite li da je banijski kraj zapostavljen od centara moći gospodarske, političke pa i crkvene?

Na žalost, moram ustvrditi da smo nakon ratnih razaranja napušteni i prepušteni našim teškim sudbinama. To se odnosi na sve spomenute čimbenike iako moram napraviti distinkciju glede crkvene hijerarhije koja se ipak trudi da nam olakša položaj. Držim da bi se crkveni dostojanstvenici trebali ugledati na vrlo vrijedno djelovanje pokojnog kardinala Franje Kuharića. Takav duhovni pastir bio bi poželjan sadašnjem hrvatskom vjerničkom stadi.

Što će u bliskoj budućnosti raditi Matica hrvatska u Petrinji?

Rado Vam odgovaram na ovo pitanje jer jedan završeni projekt je poticaj za nova pregnuća. Do kraja godine izlazi 5. broj «Petrinjskog zbornika». Posebice sam ponosan kao urednik da će se u tom broju naći radovi nekolicine Glinjana (priloge su nam poslali Katica Gašljević Tomić, Karlo Lipak, Željko Badovinac, Branko Vujasinović i Đuro Šterk). Već u rujnu o.g. priređujemo veliku izložbu o stradanjima 1991. godine i pokušaju stvaranja nekakve srpske paradržavice u Hrvatskoj. U prosincu ćemo predstaviti knjigu «Blagdan i svagdan petrinjski» i rad MH u Petrinji u Palači Matice hrvatske u Zagrebu.

Ukratko i o izdavačkim projektima do 2005. godine. U 2004. godini izlazi knjiga dr.sc. Ivce Goleca «140. godina djelovanja HPD «Slavulj» Petrinja, 1864.-2004.», Lojzo Buturac «800 godina župe Gora» i «Petrinjski zbornik broj 6».

U 2005. godini izlazi knjiga Vladimira Krpana, Ivana Rizmaula i Davora Salopeka «Petrinjski žrtvoslov broj II», a želja nam je krajem te godine izdati «Monografiju grada Petrinje» kao dar Petrinjcima prigodom desete obljetnice oslobođenja.

Imate li neku poruku za naše čitatelje?

Poručujem Glinjanima da svojim prilozima, posebice ustupljenim ili posuđenim fotografijama započne sa stvaranjem knjige o glinskom blagdanu i svagdanu. Vjerujte da ima autora koji bi pisali o toj temi. Znam kod vas tu u Glini gospodina Lipaka, Badovinca, Vas gospođo Gašljević, za gospodina Branka Vujasinovića, za gospodina Šterka, a držim da bi pojedine teme obradio i gospodin Golec iz Petrinje. Kada vidite moju knjigu, sličnu koncepciju

možemo napraviti i za ginski blagdan i svagdan. Mislim da su dobre one moje crtice iz Gline (o Božiću, o glinskom kupalištima), pa možete računati i sa mnom. Neka ovaj razgovor postane poticaj za pisanje takve knjige. Još jednom ponavljam i pozivam Glinjane da ustupanjem posuđivanjem fotografija zajedno počnemo stvarati knjigu o Glini.

Eto, to smo saznalo od gospodina Ivana. Iako sam samo prelistala knjigu i zadržala se na pojedinim poglavljima koji su me posebno zainteresirali, toplo ju preporučam svima. Vjerujem da će vas nasmijati, a možda i do suza ganuti. Oduševljava bogastvo običaja, sličnost s istim u našem kraju, ali i jednostavan i lako čitljiv stil pisanja autora koji, kako sam kaže, nema znastvenih pretenzija. Ono što osobito cijenim i smatram iznimno vrednošću knjige je činjenica da autor nije samo hladni promatrač i istraživač, već naprosto pršti njegova duboka osobna uključenost u sve o čemu piše bilo da je to sam doživio i preživio, bilo da je slušao od njemu bliskih osoba. Ljubav prema zvičaju njegov je glavni motiv. Ma što mislili, tu se ipak ne može pogriješiti.

Pripremila: mr. Katica Gašljević Tomić

Petrinjcima je berba grožđa od starine do danas iznimno važan događaj

Obitelj JURJEVIĆA

Zanimljivo i detaljno podsjećanje na staru glinsku obitelj Jurjević donosi nam jedan od njezinih potomaka gospodin Branko Vujašević

Glina kao mjesto nastanjeno pretežno obrtnicima i trgovcima imala je u svojoj nedavnoj prošlosti više obitelji čiji su se članovi bavili obrtom u 19. i 20. stoljeću koji su u vrijeme razvijenog obrta bili nositelji obrta u Glini. Te obitelji su obrte obično prenašale na svoje nasljednike ili su osnivali nove obrte tako da je u Glini bilo više vrlo uglednih obrtničkih obitelji koje su svojim marom i dugogodišnjim radom bili poznati i daleko izvan Gline. Podsjećam samo na neke poznate, vrijedne, poštene i ugledne glinske obrtničke obitelji koje su ostavile vidnog traga u svojim obrtima: Bakšići, Bikići, Budaki, Butorci, Crnkovići, Despoti, Kuhari, Marakovići, Marekovići, Ostarčevići, Žnići i ostali. U popis glinskih obrtničkih obitelji ubraja se i obitelj Jurjević od kojih se u Glinu prvi doselio u prvoj polovini 19. stoljeća. Od tog prvog doseljenja u Glinu obitelj Jurjević je do sredine 20. stoljeća imala ugledno mjesto među glinskim obrtnicima.

Prezime **Jurjević** u Hrvatskoj dosta je rašireno, a spada među stare hrvatske obitelji koje korijeni vuku od prvih doseljenika u Liku i Gorski Kotar 1605. godine koji su u skupini 15 obitelji Vojnića naseljeni na posjedu Nikole i Gjure Žrnskog u Liču, polju kod Fužina oko potoka Ličanke, u kojoj je bio Mikula Jurjević sa svojom obitelji. Osim ovih Jurjevića porijeklom iz Gorskog kotara i Like koji su se selili prema Karlovcu i naseljavali u unutrašnjost, prezime Jurjević ima više izvornih mjesta u Hrvatskoj: u Zadru (u 13. stoljeću) i njegovoj okolini, Splitu, Makarskoj i okolini koji potječu iz Poljica, zatim na poluotoku Peleješcu (Orebić) i Dubrovniku. Druga loza Jurjevića izvan Hrvatske vuče korijeni iz Bosne prije pada pod Osmanlije 1463. godine, kada su sinovi Juraja Radivojevića, od kojega potječu braća Jurjevići - Pavao, Vlatko i Vukmir, početkom 15. stoljeća imali posjede u zapadnoj Hercegovini i okolini Mostara.

U glinskoj obitelji Jurjević vjerovali su da im preci vuku korijene od plemenitaške obitelji Juraja, Ivana, Baltazara i Stjepana Jurjevića kojima je za zasluge u borbama s Turcima od hrvatskog Sabora 1587. godine dodijeljeno plemstvo čiji su se nasljednici naselili u Karlovcu. Detaljno istraživanje pokazalo je da su u Karlovcu postojale dvije obitelji Jurjevića koje nisu bile u bližoj rodbinskoj vezi.

Glinska obitelj Jurjević potječe iz Karlovca i prvi iz ove loze, **Josip Jurjević** (1755-1823), doselio se u Karlovac iz Ljubljane 1783. kao **češljarski majstor** i tu otvorio češljarski obrt. Da bi se naselio u Karlovac i otvorio svoj češljarski obrt, morao je dobiti dozvolu gradskog poglavarstva. Josip Jurjević je po dobivanju dozvole za otvaranja obrta doselio i stalno se nastanio na Banji u Karlovcu gdje je osnovao obitelj s Rozalijom Gunst i s njom imao 8 djece. Najstariji mu sin **Josip Jurjević** (1789-1839) izučio je češljarski zanat kod oca i naslijedio obrt. U Karlovcu se oženio Franciskom Ksaveriom pl. Marinković iz Kočevja i s njom imao 8 djece. U Karlovcu je i on imao je vrlo dobro razvijen obrt, bio dobro situiran, imao posjed i kuću na Banji, stvorio zakladu za siromašne i tu bio vrlo ugledna osoba. Od djece - četvero su umrli kao mladi, a za Glinu su zanimljivi drugo dijete - kćer **Alojzija-Lujza** (1816-1906) i treće dijete - sin **Ignac** (*1818- + 1884.), dok je najmlađi Karlo (*1834- +?) bio kraljski kapetan i pobočnik vojnog zapovjednika u Karlovcu, ali je za vrijeme službe pao s konja i poginuo. U obiteljskoj predaji Jurjevića iz Karlovca ostalo je zapisano da je jedan od Jurjevića, imao vrlo dobro uveden bravarski obrt u Karlovcu s više zaposlenih pomoćnika i da je radio bravarske radove na gradnji zgrade Iječilišta u Topuskom. U toj obitelji Jurjevića, poslije polaganja majstorskog ispita, ostala je sačuvana jedna brava, temelj-djelo za polaganje majstorskog ispita koja je kasnije ugrađena u vrata kapele sv. Petra i Pavla na katoličkom groblju u Glini. Kao što se zna, zidana kapela na groblju građena je 1898. i posvećena 12. prosinca iste godine.

Ignac Jurjević izučio je češljarski zanat

Malba Josipa Jurjevića, češnjara iz Ljubljane gradskom magistratu u Karlovcu 29. kolovoza 1783. godine za

kod svog oca (treći u obitelji) i po običaju, morao je "vandrovati" odnosno raditi u drugim zemljama u Europi kako bi po starih cehovskim običajima dokazao da je sposoban raditi i zaraditi u svom obrtu izvan rodnog mjesta. Obišao je sve zemlje carevina Njemačke i Austro-Ugarske i njegov "Wanderbuch" bio je pun upisanih podataka o radu i putovanjima po Europi. Po povratku u Karlovac, poslije više godina "vandrovanja" izvan Karlovača, na nagovor oca otišao je u garnizon I. banske pukovnije u Glini i tu otvorio češnjarski obrt jer je smatrao da će tu biti potrebe za proizvodima toga obrta. Kada je malo zaradio novaca, kupio je jednu staru napuštenu drvenu kuću u susjednoj Maji, rastavio ju, prevezao i složio u Majskoj ulici (kada kuća broj 22 u Glini!) gdje je od tada stanovao i vodio svoj obrt. To je bila **rodna kuća Jurjevića u Glini** koji su potekli iz ove loze. **Ignac Jurjević** oženio se Petrinjom iz obitelji Dinsli i s njom imao kćer **Francisku** koja se poslije udala u

Karlovac za staklara Šešerina. Poslije smrti prve supruge, u drugom braku s Anom Pažur, kćerkom gostioničara na Banji u Karlovcu, imao je 9 djece od kojih je više umrlo kao mala djeca. Djeca Ignaca bila su: Josip (* 1847... + ?), Josip (* 1851... + 1854.), **Mijo-Miško** (* 1852... + 1894.), **Anton-Toni** (* 1855... + 1902.), Stjepan (* 1856... + 1857.), **Terezija** (* 26.9. 1858... + ? 1934.), Stjepan (* 1860... + ? 1861.), Rozalija (* 1861... + ?) i Alojzija (* 3.4. 1863... + ?) od kojih je troje djece odraslo i o njima će biti više riječi u ovom prilogu.

Ignac Jurjević, poznatiji kao Naco, bio je poznat kao vrijedan, društveni čovjek i po običaju toga vremena, u njegovoj kući sastajala se rodbina i prijatelji gdje se igralo karte, šah i druge društvene igre i uz pečene kestene i malo vina, provodilo jesenske i zimske večeri. Bio je društven i išao na zabave s plesom gdje je bio poznat kao vrlo dobar plesač. Poznato je da su ga prije zabava, pukovnikova, a i druge supruge glinskih časnika, unaprijed rezervirale za ples. U vrijeme vojne krajine odnosi u vojsci kao i u obiteljima, bili su dosta strogi. Disciplina iz vojske prenosila se u školu, u obitelj, pa i na ulicu. Šiba i batina bile su glavna kazna za prijestupe. Na takav način bila je jednom kažnjena i kćer mu Terezija koja je poslije batina pobjegla od kuće baki u Karlovac i tamo duže boravila, pa se tamo i udala za kovača iz Maje.

Starija sestra Ignaca, **Alojzija-Lujza Jurjević** (*3. 6. 1816... + ? 1905.) često je bila u Glini u posjeti bratu Naci i u Glini se udala (1834. godine) za glinskog poštara (ekspeditora pošte) **Karla Mučnjaka** čiji su preci u Glinu došli iz Zagreba. U pošti u Glini bio je od 1825. do 1866. godine kada ga je na poslu naslijedila Lujza i u tom poslu bila do 1888. godine. Imali su kuću na kat u bivšoj Peleševoj odnosno Poštanskoj ulici (kasnije Frankopanska) na samom uglu ulice koja je vodila prema glavnom trgu i staroj zgradi općine. Osim kuće s vrtom i voćnjakom, imali su i posjed, livade i polje, jer su morali o svom trašku držati konje za prijevoz pošte iz Gline do Petrinje i u drugim pravcima. Kako je Lujza bila dugo poštarica u Glini, svi su ju zvali "baka poštarica". Kćer Marijda udala se za ekspeditora pošte Stjepana Križanca (ili Križanića?) iz kog braka su bila djeca Števo i Marija. Pod stare dane baka poštarica Lujza sa unukom Marijom udatom Balkovski otišla je iz Gline u Varaždin gdje je Marija bila poštarica, a potom u Srijemsku Mitrovicu gdje je Lujza Mučnjak, rođena Jurjević, umrla 1908.

Obitelj glinski obrtnika brode Jurjevića oko 1920. godine, sa njihovim suprugama i djecom.
 U gornjem redu sjede: 1. Marija-Mica, kćer Steve, 2. Franja, 3. Stjepan-Stevo, 4. Janka, 5. Luiza i 6. Mica, sin Steva.
 Srednji red supruge sjede ispod supruge.
 Sjede: 1. Vjekoslava rođ. Vrančić, 2. Antonija-Tonka rođ. Rozum, 3. Marija-Mica rođ. Mikša i 4. Anka rođ. Ozbot.
 Naprijed djeca sjede: 1. kćer Franje Štefica i 2. kćer Steve Zora.

godine u 90. godini života.

Najstariji sin Ignaca, **Miško Jurjević** (* 14. 9. 1852. Glina -+ 23. 4. 1894. Glina), izučio je češljarski obrt (četvrti u obitelji) i bio pomoćnik kod oca, a kada se oženio (28. 1. 1878.) sa Marijom Macom Papež (* 21. 1. 1857. -+ 30. 3. 1916.) otac mu je dao dio vrta, gdje je sagradio kuću u koju je odselio iz očeve kuće i stanovao te imao radnju do smrti. Tu kuću u Majskoj ulici kasnije je kupio glinski kolar i kovač **Mato Despot**. Miško Jurjević sa suprugom Macom imao je djecu - sinove **Stjepana, Janka, Luku i Franju** i kćeri **Anu i Slavju** te još dvije djevojčice koje su rano umrle (Evu * 1886. -+ 1889. i Mariju * 1888. -+ 1889.).

Stjepan-Stevo Jurjević (* 21. 12. 1878. Glina -+ 18. 8. 1931. Glina), najstariji sin Miška Jurjevića, izučio je remenarski zanat i poslije odslužene vojske, vratio se u Glinu gdje je otvorio remenarsku radnju i stanovao u Tintarićevoj kući s majkom. Bio je vrlo marljiv i počeo ni od čega. Oženio je (30. 6. 1903.) domaću djevojku Matildu Tinku Pokupec (* 19. 3. 1882. -+ 20. 4. 1913.) koja je bila dobra domaćica i

pomagala mužu u tapetarskom poslu te su stekli početni kapital s kojim su kupili kuću od krajača Bačana u Žirovačkoj ulici, a kada su povećali radnju i napravili veleobrt u proizvodnji bičeva i ostale kožne i remenarske opreme (orme za konje, kandžije i dr.), koje su prodavali po cijeloj

zemlji, postali su bogatiji te kupili jednu kuću u sokaku prema rijeci Glini gdje je bila gostiona (poznata po nazivu "Kod Ribice"), dok je drugu kuću kupio na kraju Žirovačke ulice. S prvom ženom Tinkom imao je djecu: **Ivana Nepomukovicu** (* 13. 5. 1904. Glina -+ 24. 5. 1965. Zagreb), **Mariju -Micu** (* 6. 9. 1906.), Jaspa (* 1911. -+ 1913) i Mihajla (* 1912. -+ 1912.) od kojih su zadnji rano mlađi umrli, a ubrzo mu je umrla i supruga Tinka (+ 20. 4. 1913) te se 1914. drugi put oženio sa Antonijom Tonkom Rozum (* 27. 12. 1887. + 8. 6. 1933.), kćerkom općinskog bilježnika u Glini i s njom imao kćer **Paulu-Zoru** (* 7. 6. 1915. Glina).

Najstariji sin Steva, **Ivica Jurjević**, izučio je remenarski zanat kod oca i radio u radnji. Kako mu je otac rano umro (1931.), preuzeo je i nastavio voditi posao u kući u Žirovačkoj ulici. Vjenčao se 2. 7. 1933. sa Jaspom Pepom Šeperac (* 9. 3. 1909. Glina -+ 14. 4. 2001.) i s njom imao sina Zdravka (* 1934. -+ 2001.) i kćer Jasnu (* 1935.). Bio je vrlo vrijedan i marljiv obrtnik i u vrijeme još cestovnog prometa kolima s konjskom zapregom, imao i vrlo unosan posao za konjsku opremu, orme, kandžije, bičeve i drugo. U vrijeme rata odselio je u svibnju 1944. godine u Zagreb gdje se zaposlio i radio do mirovine gdje je umro 1965. godine. Sin Zdravko diplomirao je strojarstvo u Zagrebu gdje je jedno vrijeme radio, zatim otišao na rad u Englesku i odatle u Ameriku gdje je radio u struci i tamo umro nekoliko dana prije svoje majke. U SAD nije zadžao očevu prezime tako da je prezime Jurjević ovim činom isčezlo. Kćerka Ivica, Jasna udala se u Švicarskoj i tamo stalno živi.

Kćer Steva, **Marija-Mica Jurjević**, udala se (5. 4. 1926.) za Matu Tijka, trgovca u Glini, od 1942. godine živjeli su u Zagrebu a umrla je 1972. godine u Dugoj Resi. Imali su djecu Krešu (* 21. 1. 1927. -+ 1999) i kćer Miroslavu udatu Balog (* 1930. -+ 1989).

Najmlađa kćer Steva iz drugog braka, **Paula-Zora Jurjević**, udala se (28. 7. 1933) za Stipu Vidaković koji je počeo je studirati šumarstvo koje je prekinuo. Za vrijeme NDH radio je u UNS-u u Zagrebu, a tijekom 1944. godine povukli su se u Austriju. Imali su troje djece- Boženu, Anu i Krešu, a četvrti Zvonko radio se u Austriji. Kasnije su se rastavili i Zora je živjela i umrla u Južnoj Americi, a Stipe živi u Francuskoj.

Drugi sin Miška, **Janko Jurjević** (* 16. 12. 1879. Glina -+ 16. 10. 1946. Glina), izučio je

1885.Glina-+ ? 1950. Glina) udala se (30. 6. 1907.) za glinskog majstora - krojača Nikolu Markovića i s njim nije imala djece.

Ovdje je opisano stablo obitelji Ignaca, četvrtog sina Miška Jurjevića, a slijedi samo nužni opis rodoslovnog stabla petog sina Ignaca, Antona Jurjevića čija su djeca živjela u Zagrebu.

Peti sin Ignaca, **Anton Jurjević** (* 9. 1. 1855.Glina-+ 30. 9. 1902.Glina). Izučio je tada vrlo unosan zanat za puškara ("pismaher") i imao radnju za puškarski obrt u Glini, tada vrlo rijedak ali tražen obrt još u Vojnoj krajini. Oženio se sa Marijom Miškuin (+ 1946) i s njom imao trije djece: Stjepana-Stevu (+ 1963), Zlatu (+ 1968) i Dragana (+ 1950). Anton (Tonj) Jurjević bio je vrlo aktivan pri osnivanju vatrogasnog društva u Glini pa je već kod osnivanja DVD 1878. godine izabran u Odbor DVD za nadziretela spremišta i od tada bio stalno angažiran u radu ovog društva tako da je na skupštini društva 4. 8. 1897. godine izabran za vođu DVD i na toj dužnosti bio 3 godine, a izo toga bio je u raznim odborima ovog društva.

Njegov najstariji sin **Stjepan-Stevo Jurjević** živio je u Zagrebu i imao sina Vladimira (* 1916. + 26. 9. 1996.) diplomiranog inženjera elektrotehnike koji je radio u "kančaru" i bio uspješan inženjer, pisao za stručne časopise i objavio više knjiga iz područja elektrotehnike. Bio je oženjen sa Verom Pene i imao sina Miljenka i kćer Lahorku. Stjepanova kćerka Zlata bila je bez djece, a sin Dragan imao je sina Dragutina koji je oženjen Andom Ivan i s njom ima sina Darija.

Švadba Ivce Jurjević i Josipe Šeperac u Glini 2. srpnja 1933. godine. Gornji red slijeva: 1. Ljubica Šeperac, majka mlade 3. Marija Šeperac, sestra mlade 4. Kovačić (iz Petrinje) 5. Navenka Gavrović, 6. Stipe Vidaković, 7. Ivanka Brachtli 8. Pero Šeperac, brat mlade. Srednji red slijeva: 1. Janko Jurjević, 2. Prišlina 3. Cvetko Brkić, kum 4. Josipa Šeperac, mlada 5. Mica Jurjević, mladoženja 6. Rezka Brkić, kuma, 7. Ignac Prišin 8. Nikola Šeperac otac mlade. Sjede djeca slijeva: 1. Blaža Šeperac, sestra mlade 2. Branko Vujanović, 3. Đurđica Kovačić, 4. Miljana Mikša, 5. Josip Šeperac.

Kćer Ignaca, **Terezija Jurjević** (* 26. 9. 1858.Glina - + ? 1934. Maja) rodila se kao sedmo dijete Ignaca u Glini i kao djevojka imala teško djetinjstvo u rodnoj kući tako da je već i dio mladosti provela kod bake u Karlovcu. Kada je došlo vrijeme za udaju, vjenčala se za Petra-

Peru Šterka (* 1855.) kovača u Maji koji je tu imao posjed, kovačku radionu i dobro uveden obrt. Suprug Tereze, Pero Šterk sedmo je dijete Ivana Šterka (piše se i Štork, Štrk) koji se u vrijeme Vojne krajine kao obrtnik doselio iz Kranjske u Dragotinu kod Maje i tu oženio Magdu Uzelec s kojom je imao više djece od kojih je najstariji Mihael-Miško (* 16. 1. 1848.) rodio u Dragotini, kasnije je bio trgovac u Maji. I drugo dijete Ana (*7. 3. 1849.) rodila se u Dragotini dok su se ostala djeca, blizanci Ivan i Martin(*1. 5. 1850.), Jure (* 22. 12. 1851.), Marko (*28. 4. 1853.), Petar (* 14. 8. 1855.), Pavao (* 12. 11. 1857.) i ostali rodili u Maji što znači da se otac Ivan oko 1850. godine preselio iz Dragotine u Maju i tu stalno nastanio.

U braku s Perom Šterkom Terezija je imala 14 djece od toga 12 dječaka i dvije djevojčice od kojih su (do sada) poznata imena djece: Josip, Ignac, Jura, Stjepan, Marija, Ivan dok za ostalu djecu nema saznanja o imenu. Suprug Pero Šterk unatoč dobrom obrtu u Maji, u vrijeme odlaska velikog broja u Ameriku, otišao je tamo na rad nadajući se boljoj zaradi i ostavio Terezu samu s brojnom djecom. Najstariji sin Tereze, Josip (* 9. 2. 1883. Maja-+ 18. 3. 1969. Daruvar) završio je za učitelja te bio učitelj u više mjesta u Hrvatskoj i Bosni (Maja, Bučica-Taborište, Saborsko, Gradačac, Kaniška Iva, Garešnica) i u mirovini živio u Daruvaru gdje je i umro. Supruga mu Barbara rođena Rukavina (*23. 12. 1885.Topusko-+ 29. 11. 1959. Daruvar) bila je kćer Josipa Rukavine, općinskog bilježnika u Topuskom i Bučici. Drugi sin Tereze, Ignac-Nace bio je službenik u općini Maja, kasnije je otišao na rad u Ameriku i tamo ostao živjeti. Ostala djeca Tereze završili su zanate i bili dobri obrtnici, jedan je bio u službi kod financijske straže, neki su otišli isto u Ameriku, neki su tamo i poginuli na radu, drugi poginuli za vrijeme prvog svjetskog rata. U Maji u njihovoj rodnoj kući ostao je sin Ivan koji je naslijedio očev zanat i bio kovač. Imao je više djece: Nikolu, Ivana Micu, Tereziju-Rezku, Mariju-Macu. Suprug Tereze, Pero Šterk nakon dužeg rada u Americi vratio se kući u Maju gdje je i umro prije prvog svjetskog rata.

Svi Jurjevići u Glini bili su obrtnici i imali dobro uvedene obrte, bili su društveni i cijenjeni po poštenju, marljivosti i dobrim odnosima sa

svim Glinjanima, a u skladu s tadašnjim običajima, bili su vrlo aktivni u više društava , posebno u u Dobrovoljnom vatrogasnom društvu gdje su imali visoke društvene položaje.

Glinjski Jurjevići, posebno sinovi Miška, živjeli su relativno kratko jer im je životni vijek bio između 42 i 53 godine, osim djeda im Ignaca i brata Janka koji su doživjeli 66 godina i Ivica koji je živio 61 godinu dok je ženski dio obitelji živio znatno duže.

Glinjski dio obitelji je izumrla jer su tri brata Jurjevića bila bez djece pa se obitelj nije dalje razmnožavala u muškim potomcima dok je jedino četvrti , Stevo imao nasljednika, sina Ivicu čiji sin Zdravko je umro, a djeca su mu u Amerikanci i nemaju prezime Jurjević. Tako je ovaj dio glinske obitelji Jurjevića izumro i u Glini od 1966. više nema nasljednika te loze Jurjevića.

Izvor za sustav priloga čine izvodi iz župnih matica rođenih, vjenčanih i umrlih kao , popis duša (Status Animarum) za župne urede Glina, Maja i Karlovac , a posebna pomoć u sustavu je bio i rukopis Stjepana Jurjevića (sina Antona) , gdje je opisao njegovo sjećanje i usmenu predaju na prethodnike iz obitelji Jurjević. Dio priloga sadrže i moja saznanja o novoj obitelji i njihovoj bližoj rodbini koje sam uglavno koje sam gotovo sve poznavao ili čuo i slušao o njihovim predhodnicima o kojima se u usmenoj predaji pričalo u raznim prigodama dok se u kući zajednički sjedilo i razgovaralo o svojim precima. Jedan dio priloga čine saznanja iz istraživanja o porijeklu rodova Jurjevića u Hrvatskoj i Bosni.

Ovim prilogom o opisu obitelji Jurjević u Glini pokušava se sačuvati staru baštinu glinskih obitelji kako bi sadašnji i budući naraštaji Gline imali saznanja o glinskim obiteljima koja su prije njih živjela u Glini. Posebna namjena mi je potaknuti druge vične pisanju da ostave zapise o svojim korjenima, da zavire u svoje kutije sa požutjelim slikama i sjete se svojih predaka te prepoznaju i ostale na slikama da bi glinska ostavština bila potpunija. Sve ovo temelj za sastavljanje glinske rodosovne baštine gdje se iz pojedinih mozajika sastavlja povijest Gline preko pojedinaca i obitelji.

Branko Vujasinović

GLINSKA KUPALIŠTA

Uvijek se obrađujemo Matice glinskoj, glasi Matice hrvatske-Glina bilo zbog saznanja da jedna uduga djeluje, bilo zbog tema koje me podsećaju na provedeno djetinjstvo i dječjaštvo u Glini.

U 10-om broju Matice glinske, pored drugih vrijednih priloga, s naročitim zanimanjem, čak i po nekoliko puta, pročitao sam razgovor vrijedne urednice o glinskom uranu i statuu (Juri Joziciu kojeg i osobno poznajem. Upravo me ovaj razgovor ponukao da čitateljstvo upoznam s jednom vrijednom tradicijom koja je bila njegovana u prošlosti.

Društveni, običajni i građanski život ovog grada na Glini odvijao se ina tim obalama, na glinskim kupalištima.

Već sam rekao šta me ponukalo da preberem svoja sjećanja jer sam priznajući pored kuće **Jasenik**, kako su Glinjani zvali tu obitelj, često priznajući da glinsko kupalište **Ribica**. Svako glinsko kupalište imalo je svoje obilježje i posebnost pa bih upravo o tim obilježjima progovorio i zapisao jer ono što nije zapisano kao da se nije ni desilo. Dakle, od kuće **Jasenik**, prema rijeci Glini trebalo je preći **Peleševu ulicu** i dalje je kupalište **Ribica**. Tu je voda bila dosta plitka, brza i čista. Tek do druge obale, **mužačke obale**, kako su Glinjani nazivali lijevu obalu, bila je voda nešto dublja. Na ova kupališta najčešće su dolazila djeca i nepiivači koji su se **brinjali** u plitaku. Bilo je ugodno uhvatiti se rukama za dno i opušteno plutati na vodi koja je poput prave prirodne kupke obiljevala tjele. Na **Ribicu** su dolazile glinske kućanice i za lijepog vremena, posebice tijekom ljeta, prale rublje, tepihe, deke, posebice i ostalu ruberinu. Rublje iskuhano kod kuće u **lukšiji** donosile su ili u tačkama dovode na **Ribicu** i isprali u čistoj Glini. Površina vode i obalne vibraci bili su zgodni amfiteatri u kojima su odzvanjali udarci ruberine po drvenim karktima ili po nemirnoj površini vode. Te tonove i danas čujem, a njihovi zvuci su poput rijeke nestajali u letnim bijedlu napojima s druge strane, na onaj **mužačkoj strani**. Majke i bake, vrijedne Glinjanke, dovodele su sa sobom i djecu koja su se kupala, a omećirna pazila na svoju nejačca jer **ne daj Bog da se utope**. Kud ćeš veće nesreće, a ni zvano sv. Ivana Nepomuka neće zvoniti utopijeniku.

Na **Ribicu** su gučarice dočerkale guske koje su provodile cijel dan na vodi i po obalnim obalama i travnjacima. Iz obalnih kuća puštali su i svinje da vode da se malo **probrinjaju**, a dolazilo je i ostalo blago, goveda i konji. **Ribica** je bila i kupalište i mjesto obavljanja mnogih poslova.

Dalje nizvodno (za **Obstaranje** i **Dudane**) bilo je, nekada, prije Drugog svjetskog rata, uređeno gradsko kupalište s kabinama koje po tom objektu nosi naziv **Kabine**. Te su kabine nestale u vihoru rata i ostali su samo stupovi, **piloti** koji su zlokobno visili iz vode. To je bilo najposjećenije kupalište. Voda je bila dovoljno duboka za plivače, za kupače koji su uživali u raznim igrama na vodi, za one trabahe koji su uživali u gnjuranju jer pravi plivač je onaj koji zna i gnjuriti. Pored kupanja zabavljalo se igrajući nogomet bilo na obalnoj ledini ili na igralištu **NK «Barovac»**, karkalo se, sunčalo se, a djeca su skaknula do obilježje **Dudane** i svoje izgledneke želudce napunše dudovima. Karkalih je tu bilo dudova, šitih statih, kupnih

sočnih, bjelih, žutih, ili, crvenih, ružičastih, smeđih, široka paleta statih sočnih plodova.

Nizvodno (za nogometnog igrališta) bio je **Poluotok ljubavi**, neuređeno, obkasio bujnim raslinstvom, glinsko kupalište, znakovita naziva. Tu su se kupali ljubavni parovi, oni koji su htjeli biti osamljeni, oni koji svoju intimu i čuvstva nisu htjeli dijeliti s ostalim svijetom. Bilo je to pomalo tajnovito i mistično mjesto, mjesto koje je izazvalo znatiželju, posebice glinske djece. Dječarci su znali karmice dokazati da tog mjesto kako bi promatrali ljubavne parove, a ovi, pak, su pozorno pratili i kasjetivali neobuzdanu glinsku dječurliju.

Poluotok ljubavi tako postičnog naziva bilo je, inače, vrlo nepristupačno mjesto gdje su kupači ljubavni parovi morali podneti dasadne i uporne karmice kojih je bilo u tom bujnom raslinstvu.

Još dalje nizvodno na **bognu** gdje Glina sječe prema **Jukincu**, bio je kupalište **Veričeva obala**. Na to su kupalište dolazili Glinjani iz obilježje Hrvatske ulice, iz **Jukinca** i ostali manjih i bižih uličica. **Veričeva obala** je s glinske strane bilo kupalište strmih obala i duboke vode koja je prema **mužačkoj strani** prelazila u brzi plitak. Na tu stranu dolazili **muži** napojati žedno blago i opirati se od naporne posla. Još su mi i danas žive slike tih ljudi koji su bili odjeveni u rublje od domaćeg platna preplanulih koa, ruku da lakota i nogu do gležnja dok je ostalo dio tijela bio bijele putene ljudske kože. Ti kontrasti preplanulog i putenog su metafora krvavog i teškog rada našeg hrvatskog čovjeka na Banovini kojeg nije čekala mirovina ili kakva partizanska potpora. **Muži su muži** i kad su odjeveni u svoje rubače i kad pokazuju svoja noga tijela.

Na tom plitaku dovodili su moćni lan i konoplju tijekom ljeta, a pred berbe tu su se namakale posude za šljivu, krušku, grožđe i ostale jesenske plodine. Sjedeći na obali promatralo sam taj radilni i siromašni hrvatski puk koji se puno trudilo da bi malo imao. Spuštala se noć, a letnje sjene su prokale u toplu letnu prigučenu svjetlost u kojoj su nestajali muži stoka s druge strane **Veričeve obale**.

Na rijeci Maji koja protječe ispod **Majske ulice** bilo je zgodno mjesto za kupanje. Tu su se kupala djeca i odrasli iz **Majske ulice**, od **Ciglane** i **Klaonice**. Kako su kuće bile blizu, stariji svijet je za letnjih žega dokazilo na kupanje pred noć ili u samu večer.

Parožev mlin - graden 1914/1915
omijeno kupalište Glinjano

Starije Glinjanke nisu imale kupaće kostime već su se spustile u vodu u svom **untoroku** koji je poput lopoča lebdio na vodi. Ti su **untoroki** bili poput odsjaja mjeseca na tamnoj površini vode.

Znam da su ova kupališta ostala tek u blijedom sjećnju pokojeg starijeg Glinjanina. Napisao sam ovaj članak zbog onih koji dolaze, zbog glinske mladeži koju upućujemo na ljepote gline i glinskog kraja. Vaš grad i kraj su jedan biser u hrvatskoj niski i osjećam se ponosno i domoljubno ushićenim što djelići tog bisera nosim u svojoj duši.

Ivan Rizmaul

ISELJAVANJE U AMERIKU

Krajem 19. i prvih desetljeća 20. st. s područja župe Viduševac počinje intenzivno iseljavanje u Ameriku u potrazi za poslom i boljim životom. Iako se iz djetinjstva sjećam da su Vidušljani pojedine žene nazivali «amerikanki», nisam razmišljala što to zapravo znači i otkud potječe. Tek sada, baveći se poviješću viduševačkog kraja, ostajem začuđena obojmom iseljavanju u Ameriku. Do sada prikupljenih podataka želim podijeliti s onima koje će to zanimati jer gotovo da i nema obitelji iz koje nije netko otišao u taj daleki svijet u potrazi za boljim životom. Moram reći da ni ovi podaci nisu potpuni jer se procjenjuje da je oko 1/3 useljenika u SAD došla ilegalno. Moj glavni izvor je «Status animarum» (Popis duša) župe Viduševac i web stranica «The American Immigration Family Center» koja sadrži podatke za 22 milijuna useljenika koji su u razdoblju od 1892. do 1924. prošli kroz vrata Amerike - Ellis Island.

Vijesti o lakoj i brzoj zaradi stigle su, dakle, i do naših krajeva, a mnogi su mladići i mladi muševci ostavili svoje najdraže i otišli u nepoznata s obećanjem da će se vratiti. Kao što ćete kasnije vidjeti, putovali su brodom iz Trsta, Bremena, Le Havra, Southamptona, Hamburga, Liverpoola, Cherbourga pa čak i Glasgowa. Evo što kaže svjedok vremena u petinjskom «Banovcu» 1901.: «Još podjednako gine narod iz Banje u Ameriku. Muševci ostavljaju žene i djecu, mamići roditelje i braću, prodaje se blaga, oruđe i razne druge potrebštine, obterećuju se posjedi i seli se u Ameriku, pa gotovo i ne prođe jedan, a da ih po

vše ne ode na daleki put. Osobito množina ih odlazi iz glinskog i vrginmostskog kraja. Velika bijeda sil ljudu da ostavljaju svoj rodni prag, a krivo je i to što imade kojekakvih mudrijaša koji narodu boju da u Ameriku može nadničar zaslužiti na dan šestnaest kuna i više, a hranidba da je vrlo jeftina...» Prema raspoloživim podacima, iseljenici iz sela

viduševačke župe su uglavnom odlazili u Steelton u okolini Pittsburga, država Pennsylvanija, u kraj bogat rudnicima i teško m industrijom u razvoju i gdje su prvi naseljenici iz Europe stigli oko 1880. godine. Već pri stupanju na američko tlo čekali su ih različiti «mešetari» vrbujući ih za

Obitelj Kaurić iz V.šaline spremna za odlazak u novi svijet - na posjedni je ovdje jedan biješnik da su to zasa ovi

poslodavce i organizirajući im prijevoz do mjesta rada. Sudeći prema rubrici u originalnim broškim knjigama, očekivalo se da pri dolasku useljenik ima 50 \$, ali toliko gotovo nitko nije imao. Bilo je važno odmah se zaposliti. Stanovali su u privatnim kućama često dijeleći isti krevet s kolegom iz različite smjene pa su se šalili da se krevet nikad i ne stigne ohladiti. Radili su najteže poslove, a stradanja radnika su bila česta. Kako u početku nije bilo nikakvog osiguranja, prijatelji i zemljaci stradalog od vrata do vrata skupljali bi priloge kako bi ga mogli sahraniti i poslati eventualnu pomoć obitelji u staroj domovini. Na inicijativu Josipa Vrbosa, prvog stalno naseljenog Hrvata u Steelton pristiglog 1885. iz Vvodine kod Jastrebarskog, 1894. utemeljena je Hrvatska zajednica, a već 1895.

r. Mihečić (+ 1911. u Glini), a djeca su im rođena u Americi-Rudolf, Roza, Robert, Ljubomir, Vilhelmina i Josip

Frank 36 god. otišao 30.09.1927. iz Cherbourga
Ivan r. 1864. - ++ u Americi 1921. »

Ivan 33 god. stigao 28.10.1910. brodom «New Amsterdam» iz Rotterdama

Domin

Luka r. 1885. ++ 1940. u Americi » stigao brodom «Mauretania», Cherbourg, 24.08.1923.; bio vjerovatno dama u posjeti jer je upisan kao putnik na brodu koji je u kolovozu 1928. plovio iz LeHavra za New York

Filetić

Ivan r. 1883. (nepoznato kad je otišao u Ameriku); žena mu Jela r. Hodalij stigla brodom «Polonia» iz Trsta 17.04.1913. s kćerkom Anom r. 1909.; drugi put bila na brodu «America», Bremen, stigla u Ameriku 04. 11.1922. s djecom Ivan (r. 1916.), Mara (r.1919.) koji su državljani U. S. rođeni u Pittsburgu te Anom r. 1909.

Stjepan r.1882. ++ 1930. u Pittsburgu »

Ivan Filetić r. 1892. i Mara rođ. Panežić r. 1889. vjenčani u Rankinu 1923. (nepoznato kad su otišli) sin Marko r. 1923.- kršten u Mother, Pa

Marko rođ. 1887. (nepoznato kad je otišao); žena mu Kata rođ. Grbeša r. 1889. i sin Ivan r. 1910. stigli u Ameriku 01.11. 1921. brodom «Rochambeu», Le Havre; kći Maria krštena 1923. u Rankinu

Mate 22 god. stigao u Ameriku 06.08.1909. brodom «Pennsilvanya», Hamburg

Luka 42 god. stigao u Ameriku 24.08.1923. brodom «Mauretania», Cherbourg

Joso 30 god. stigao brodom «Baltic», Liverpool 10.05.1913.

Luka 27 god. stigao istim brodom

Gošljević

Blaž r.1887. ++ 1931. Cleveland, Ohio »

Maga r. 1877. stigla u Ameriku brodom «Saxonia» iz Trsta 21. 04. 1913. s djecom Marijom r. 1896. i Markom r. 1905.- vratio se doma i umri u Viduševcu Stevo Gošljević. 20 god. - stigao u Ameriku brodom «St. Louis», Southampton 28.11.1912.

Blaž r. 1887. ++ u Americi »

Marko 40 god. stigao 28.10.1910. brodom «New Amsterdam», Rotterdam

Grbeša

Ivan r. 1883. ++ 1919. u Americi »

Gregurić

Ivan r. 1865. ++ 1945. u Americi »

Marko r. 1894. ++ 1963. »; bio u Americi i vratio se u jesen 1962.

Mijo r. 1883. otišao u kolovozu 1928. iz LeHavra; «američki građanin postao, navodno umro u Clevelandu, Ohio 1935.

Juraj r. 1874. ++ u Americi 1916. »

Hrkovac

Marko r. 1886. ++ 1913. u Americi »

Luka r. 1891. «u Americi»

Jambrešić

Josip r.1889. ++ u Americi 1930. » i žena mu Ana r. 1888. r. Podnar; sin Francis rođ. 1921. u Aligrippi

Kapša

Josip r. 1895. stigao brodom «Carmania», Liverpool 13.04.1913.

Marko r. 1892. ++ u Americi 1930. »

Kirin

Marko 20 god. stigao u Ameriku 10.05. 1913. brodom «Baltic» iz Liverpoola

Jana 29 god. stigla u Ameriku 25. 08. 1922. brodom «Caronia» iz Cherbourga zajedno sa sestrom Katom 17 god.; išla je kod muža u Harrisburg

Marica r. 1896. (24 god.) stigla u Ameriku 22.02. 1921. brodom «Calabria» iz Trsta

Mihalić

Ivan r.1884. ++ 1911. u Clairtonu, Pa »

Panižić

Stanko r. 1883. stigao brodom «Carmania», Liverpool 13.04. 1913.; ++ u Americi u Pittsburgu »

Josip r.1873. pripisan zaduzi Mikatović stigao u Ameriku istim brodom

Mara r. 1899. - vjenčana u Rankinu, ++ 1926 u Americi »

Ana r. 1881. - stigla u Ameriku 23.11.1910. brodom «Batavia» iz Hamburga s djecom Ivanom r.1909. i Marijom r. 1901.

Tomo r.1889. stigao u Ameriku 06.08.1909.

brodom «Pennsilvanya» iz Hamburga

Juraj r. 1891. ++ 1932. u Americi »

Papež

Fero r. 1855. ++ 1911. u Valhalli »

Pavušek

Ivan r. 1883. ++ 1933. u Pittsburgu smrtno ozlijeđen »

Pereković

Mara Pereković r. 1887. stigla u Ameriku 25. 08. 1922. brodom «Caronia» iz Cherbourga

Podnar

Stjepan r. 1904. Izvadio krzni list za Ameriku 19.07.1913.

Marko r.1875. i Mara r.1884. rođ. Cmković (nema podataka kada su otišli); djeca rođena u Americi

Ana (1908. Steetton), Marija (1911.) i Mirko (1919.) u Clevelandu

Ivan r. 1879. i Jana r. Žagar r. 1879. (nema podatka kada su otišli); djeca su im rođena u Steettonu Ana (1907.), Marija (1910.), Ivan (1911.), Barbara (1915.) i Viljem (1918.)
Janko r. 1893. stigao u Ameriku 26.01. 1910. brodom «Grosser Kurtust» iz Bremena
Luka r. 1887. = + 1923. u Americi, Pa»

Rastovčan

Stevo 42 god. stigao u Ameriku brodom «Carmania», Liverpool 27.04.1913.

Raf

Blaž r. 1875. stigao u Ameriku 28. 11. 1912. brodom «St. Louis» iz Southamptona
Marko r. 1895. stigao u Ameriku 13.03. 1913. brodom «Philadelphia» iz Southamptona

Rom

Ivan r. 1895. stigao u Ameriku 13.03. 1913. brodom «Philadelphia» iz Southamptona
Blaž r. 1880. stigao u Ameriku 05. 05. 1913. brodom «California» iz Glasgowa

Šantek

Šimo r. 1869. stigao u Ameriku 24.04. 1913. brodom «Barbarossa» iz Bremena
Ivan r. 1898. stigao u Ameriku istim brodom
Luka r. 1893. stigao u Ameriku istim brodom ; navodno umro 1923. u Americi
Luka r. 1882. stigao u Ameriku 16.02. 1907. brodom «Graf Waldersee» iz Hamburga
Blaž r. 1879. stigao u Ameriku 15.07. 1909. brodom «Friedrich der Grasse» iz Bremena

Školneković

Luka 42. god. stigao brodom «Nieu Amsterdam» iz Rotterdama, 28.10.1910.

Širk

Luka r. 1889. i Mara r. 1896. r. Gašjević vjenčani u Steettonu 1913. g. kći Ana rođ. 1914. u Steettonu

Ana 36 god. otišla 30.06. 1926. iz Cherbourga u Ohio, Cleveland

Janko 39 god. stigao u Ameriku 30.11. 1909. brodom «Kronprinzessin Cecilie» iz Bremena
Ivan 36 god. stigao u Ameriku 28. 11. 1912. brodom «St. Louis» iz Southamptona

Žinić

Luka 37 god. stigao u Ameriku 28.11. 1912. brodom «St. Louis» iz Southamptona
Ivan r. 19 god. stigao u Ameriku istim brodom
Ivan 43 god. - stigao u Ameriku 17.04. 1913.

brodom «Polonia» iz Trsta

Ivan 22 god. stigao u Ameriku 16.03. 1913. brodom «Campania», Liverpool

Županić

Joso 40 god. stigao u Ameriku 16.05. 1913. brodom «Adriatic» iz Liverpoola
Jandre r. 1891. - stigao u Ameriku brodom «Rochambeu», Le Havre 14.10.1913.
Marko 25 god. stigao u Ameriku brodom «Lusitania» 10.10. 1913. iz Liverpoola

Biščanovo

Muža

Tomu 29 god. stigao u Ameriku brodom «Nieu Amsterdam» iz Rotterdama 28.10.1910.

Dvorilice

Dumbović

Ivan 18 god. stigao 22.08. 1906. brodom «Madona», Marseilles
Ivan 18 god. - stigao 06.02. 1906. brodom «Caronia», Trst

Mara 34 god. stigla 23.09. 1922. brodom «Mauretania», Cherbourg

Mileković

Kata 26 god. stigla brodom «Aquilania», Cherbourg 20. 10. 1922.

Murelić

Antun 38 god. stigao brodom «Carmania», Liverpool 27.04. 1913.

Mljo 18 god. stigao istim brodom

Pavušek

Marko 18 god. stigao brodom «Campania», Liverpool 16.03. 1913.

Šeperac

Julio 26 god. stigao brodom «Columbia» iz Glasgowa 19.05.1913.

Tikačić

Luka r.1876. = +1928. u Americi»

Velika Solina

Babić

Jakob 25 god. stigao u Ameriku brodom «Carmania», Liverpool 03. 09. 1913.

Borić

Tomu 18 god. stigao u Ameriku brodom «Graf Waldersee» iz Hamburga 16.02.1907.

Franjo r. 1877. stigao brodom «Baltic» 10.05. 1913.; « u Williamstonu, Pa»
Marko 36 god. stigao brodom «Main», Bremen 05.12.1912.
Gjuro 37 god. stigao istim brodom

Bečić

Janjo 38 god. stigao u Ameriku brodom «California», Glasgow 05.05. 1913.

Dobrenić

Joso 36 god. stigao u Ameriku 16.04. 1905. brodom «Carpatha», Trst
Luka 30 god. stigao u Ameriku 10.05. 1913. brodom «Baltic» Liverpool

Kežman

Ivan 28 god. stigao u Ameriku brodom «Campania», Liverpool 16.03. 1913.

Kaurić

Pavao r. 1892. «u Americi»
Janjo 17 god. «u Americi»; stigao brodom «Rotterdam» iz Rotterdama 31.03.1902.
Joso 22 god. «u Americi»; stigao istim brodom
Janjo r. 1859. - «+ u Steelftonu 1900. godine»
Ivan r. 1893. «+ 1917. u Americi»
Nikola 26 god. stigao 22.06. 1912. brodom «Kaiserin Auguste Victoria», Hamburg
Marko r. 1887. - stigao brodom «Campania», Liverpool 27.04. 1913.
Nikola r. 1889. «u Americi», vjenčan s Katarinom rođ. Dimeš; kći Mara rođ. 1910. u Steelftonu, Pa
Stjepan r. 1873. - «+ u Steelftonu 1919.»
Janjo r. 1895. vjenčan u Ailgripi s Marom rođ. Nemačić, Pa; kćeri Bara r. 1914. i Ana r.1918. krštene u Ailgripi
Fero r. 1858. «+ 1938. u Clintonu, Pa»
Miko 1893. stigao brodom «Columbia», Glasgow 19.05. 1913.; «+ u Americi, Steelfton 1915.»
Bara r. 1887. otišla u rujnu 1936. iz Cherbourga u Chicago s kćeri Mariom r. 1928. «udala se u Americi»

Miko r. 1862. - «+ 1907. u Pekstonu, Pa»
Tomo r.1889. « u Americi»; stigao brodom «Main», Bremen 23.09.1913.

Marjanović

Marko 18 god. «u Americi»; stigao brodom «Main» , Bremen 23.09.1913.
Joso r. 25 god. stigao brodom «Baltic», Liverpool 10.05.1913.

Medved

Ivan 22 god. stigao 22.09. 1912. brodom «Philalephia»

. Southampton; «+ u Americi 1918.»
Ivan 16 god. stigao brodom «Gerly» iz Trsta 17.04. 1907.

Osojnicki

Marko r. 1864. «navodno umro u Americi 1902.»
Joso 26 god. stigao brodom «Carpathia» Trst 16.04. 1905.
Miko 29 god., stigao brodom «Main», Bremen 05. 12. 1912.; «+ u Americi»
Stevo 20 god. stigao brodom «Campania», Liverpool 27.04. 1913.
Juraj r. 1887. «+ u Beču 1907. na povratku iz Amerike»
Josip r. 1887. «+ 1907. u Steelftonu, Pa» (Juraj i Josip bili su braća-bizanci)

Rožanković

Tomo 21 god. stigao brodom «Campania», Liverpool 25.05. 1913.

Sever

Miko r. 1881. «+ 1907. u Americi»;
sin Mathias r. 1905. u Americi
Marko 35 god. stigao brodom «California», Glasgow. 05.05.1913.

Smolčić

Jana 25 god. stigla brodom «Vaderland», Antwerpen 03.12. 1907.

Mijo r.1867. «+ 1904. u York Haven, Pa»

Stanić

Marko 30 god. stigao brodom «Baltic», Liverpool 13.05.1913.

Zgurić

Tomo r.1886. stigao brodom «Campania», Liverpool 27.04. 1913.
Ivan r. 1890. «+ 1917. u Americi»

Selkovac - Donji i Gornji

Ceković

Josip r. 1882. bio u Americi, vatio se 1929; žena Mara r.1882. rođ. Drvodelić ostala u Americi i umrla 1949.

Hodalj

Joso r. 1886. «u Americi»
Andrija r. 1889. «u Americi»

Holnjan

Antun 39 god. stigao brodom «Campania», Liverpool 27.04. 1913.

Janjo 30 god. stigao istim brodom

Milatović

Pavao r. 1885. «+ 1913. u Pekstonu, Harrisburg, Pa; prema pisanju brata Andrije i smrtnom listu iz Steelftona»
Andrija r.1874. «u Americi»

Muža

Janjo t. 1861. * + u Americi 1904.»

Pereković

Tomio r. 1881. stigao brodom «Caronia», Cherbourg 25.08.1912.; * + u Steeltonu 1925.»

Ivan r. 1891. * + u Steeltonu 1909.»

Stanko 19 god. stigao brodom «Carmania», Liverpool 24.03. 1913.; * + 1930. u Americi»

Luka 18 god. stigao istim brodom

Ivan 18 god. stigao istim brodom

Miko 19 god. stigao brodom «Philadelphia», Southampton 22.09.1912.

Tomio 31 god. stigao istim brodom

Mato r.1864. * + 1905. u bolnici u Steeltonu, pokopan u Harrisburgu»

Rožanković

Stanko 35 god. stigao brodom «Carmania», Liverpool, 24.03.1913.

Josip r. 1887. * + u Americi»

Stigar

Ivan r. 1883. * + 1931. u Americi»

Sučec

Andrija r. 1885. * + u Steeltonu 1918.»

Franjo r. 1891. «poginuo u Americi 1927»

Ivan r. 1885. «vjenčan u Steeltonu 1908. s Francom rođ. Benković; sin Mato t. 1909. i Ivan t.1911. rođeni u Steeltonu

Josip 19 god. «u Americi»; stigao 24.03. 1913. brodom «Carmania», Liverpool

Josip r. 1876. * + 1907. u Steeltonu»

Mato 21 god. stigao brodom «Philadelphia», Southampton, 25.08. 1912.

Pero 23 god. stigao istim brodom

Janeš 26 god. stigao istim brodom

Ivan 24 god. stigao istim brodom

Marko 19 god. - stigao brodom «Espagne», Le Havre 18.03. 1912.

Pero 18 god. - stigao brodom «Saint Laurent», Le Havre 05.06. 1912.

Marko 23 god. stigao brodom «St. Louis» 01.09.1912. iz Southamptona

Josip r. 1896. * + u Americi»

Stevo 20 god. stigao brodom «Espagne» 18.03.1912. iz Le Havre

Zgurić

Tomio r. 1871. * + 1903. u Harrisburgu, Pa»

Baturi

Muža

Mato 21 god. stigao brodom «Mauretania»,

Liverpool 16.08.1912.

Gregurić

Joso 30 god. stigao brodom «Mauretania», Liverpool 16.08.1912.

Mala Turčenica

Tonković

Ivan r.1897. i Mara t. Radočaj vjenčali se u Steeltonu, Pa

Velika Turčenica

Išek

Ivan r. 1885. * + 1917. u Youngstownu, Ohio»

Muža

Ivan r.1876. * + 1919. u USA»

Jago rođ. Klasić r.1880.- * + 1953. u USA»

Pavao r. 1889. * + 1945.»

Trstenica

Silaj

Pavle r. 1874. otišao u siječnju 1927. iz Le Havra

Tkalčević

Tomio 17 god. stigao u Ameriku brodom «President Grant» 25.09. 1907. iz Hamburga

Imbro 20 god. stigao u Ameriku brodom

«Olympic» 24.07.1912. iz Southamptona

Pave 31 god. stigao u Ameriku brodom «Martha Washington»

iz Trsta 17.09.1909.

Žugaj

Ivan 30 god. stigao brodom «La Touraine», Le Havre 29.04. 1912.

Josip 28 god. stigao brodom «Columbia», Glasgow 19.05. 1913.

Miko 31 god. stigao brodom «Martha Washington», Trst, 17.09. 1909.

Stevo 25 god. stigao istim brodom

Roža 19 god. stigla brodom «Kaiser Wilhelm der Grosse» 15.04. 1913.

Janko 37 god. stigao u Ameriku brodom «President Grant» 25.09. 1907. iz Hamburga

Šatornja

Bogović

Janko t. 1881. * + 1920. u Clevelandu, Ohio»

Cestarić

Lova r. 1893. stigao 06.12. 1912. brodom «Konigin Louise», Bremen.; *

+ 1927. u Pittsburgu»

Ivan 32 god. stigao 28.12.1912. brodom «St.

Louis» Southampton
 Stanko r. 1888. vjenčan 1917. u Pittsburgu s
 Lanom rođ. Latić r.1897.; kćer Amalija (r.1918.) i
 Kata (r. 1920.) rođene u Pittsburgu

Crnolatic

Stanko r. 1895. «+ 1919. u Pittsburgu»

Gajdek

Janiko 17 god. stigao 03. 11. 1909. brodom
 «Grasser Kurfurst» iz Bremena
 Tomo r. 1909. otišao 30.11.1927. iz Cherbourga
 Kata r. 1887. otišla 30. 11. 1927. iz Cherbourga
 Ivan r. 1884. «+ u Americi 1929.»

Janiko 35 god. stigao u Americu brodom «Niew
 Amsterdam» iz Rotterdama 28.10.1910.

Klobučar

Ivan r. 1878. «+ 1928. u Americi»
 Josip r. 1877. «+ 1920. u Pittsburgu»
 Fero 36 god. stigao 19.05. 1913. brodom
 «Columbia», Glasgow

Janiko 27 god. stigao istim brodom

Košutić

DEPARTMENT OF LABOR IMMIGRATION SERVICE		LIST O	
23		S. S. ROCHAMBEAU	
No.	NAME	AGE	SEX
1	Valeriano	37	M
2	Thelma		F
3	Valeriano		M
4	Felicitas		F
5	Vojvodić		M
6	Kappala		M
7	Kola		M
8	Kozma		M
9	Kozma		M
10	Kozma		M
11	Kozma		M
12	Kozma		M
13	Kozma		M
14	Kozma		M
15	Kozma		M

Mato r. 1850. «+ 1918. u Americi»
 Krizmanić
 (Mato iz podaci s imena broda Rochambeau
 pod br. 11. Janjke Županić)

Stanko r. 1891. «+ 1932. u Steeltonu «

Ivan r. 1877. «+ 1907. u Steeltonu»

Ilija r. 1889. «+ 1918.»

Milatović

Mato 17 god. stigao brodom «President Grant»
 25.09.1907. iz Hamburga

Špoljarić

Ivan 40 god. stigao brodom «Grasser Kurfurst» iz
 Bremena 03.11.1909.

Luka 18 god. stigao brodom «Columbia»,
 Glasgow 19.05. 1913.

Vrbanač

Ivan 18 god. stigao brodom «George
 Washington» iz Bremena 25.11. 1912.; «
 + 1920. u Michiganu»

Tomo r. 1891. vjenčan u Steeltonu 1913.

Živčić

Pavao 17 god. stigao brodom «Patricia»,
 Hamburg 30.03. 1913.

Žugaj

Josip 36 god. stigao brodom «Berengaria»,
 Southampton 11. 10. 1922.

Janiko r. 1857. «+ u Americi»- otac

Luka r. 1881. vjenčan u Steeltonu 1911. s Marom
 rođ. Bunjan- sin

Josip r. 1893. «+ u Americi»- sin

Kata r. 1865. «+ u Steeltonu 1903.»- majka

Ivan 20 god. stigao brodom «Konigen Louise»
 06. 12. 1912.

Eto, to su imena i podaci do kojih sam u
 dosadašnjem istraživanju došla. Iako je od
 rođenja naših iseljenika prošlo mnogo godina,
 njihovi potomci u drugom i trećem naraštaju
 sigurno i danas žive širom Amerike. Možda će
 nekoga potaknuti da potraži svoje rođake i
 uspostavi kontakt s njima jer ne kaže se bez
 razloga da je današnji svijet veliko selo. Internet
 pruža neograničene mogućnosti istraživanja na
 različitim adresama, a postrovični Amerikanci
 tako su sretili podatke da se može izvršiti uvid u
 originalne brodske knjige, vidjeti (i kupiti) slika
 broda kojim su naš preci stizali pred veličanstveni
 Kip slobode i tko zbilježi još. Tu su i laže Hrvatske
 bratske zajednice koje su polja naraštaje Hrvata u
 Americi koji ne žele zaboraviti svoje korijene. I moj
 djed Janjke Županić, a potom i ja za boljim životom
 našao se na brodu «Rochambeau» (jedva sam ga
 uspjela pronaći među imenima jer mu je ime

prepisivano kao « Laudve »), ali se poslije šest godina vratio doma skromnom, poštenom i siromašnom životu seljaka i zidara koji je u respektabilnoj dobi od preko 80 godina popravljao bolte u viduševačkoj crkvi. Nas djecu zabavljao je pričama o svom putovanju i životu preko oceana . Ušteđevinu je pohranio u banku , ali mu je propašću tadašnje države i ona propala. Iako smo ga rado slušali , tek sada mogu shvatiti težinu njegovih odluka i da ode, i da se vrati doma. A jedva da je ostao zabilježen pod pogrešnim imenom, baš kao i bezbroj drugih koji su svoje živote ugradili u temelje američkog bogastva... Ipak, mnogi nisu nikad zaboravili svoj stari kraj. Prema podacima iz » Spomenice « župe Viduševac , naši « amerikanci » su pomogli poslije II svjetskog rata popravak oštećene župne crkve na molbu tadašnjeg župnika vlč. Vjekoslava Marića. Pomoć je prikupljena preko Ivana i Kate Crnković iz St. Louisa.

Naravno, ovo je tek početak istraživanja. Onima koji žele saznati više o povezanosti svoje obitelji s prcima koji su ovdje navedeni , trebati će mnogo vremena i upornosti da te veze utvrde. Prvi je korak učinjen, a njime počinje i najduži put , zar ne ?

Prikupila: mr. Katica Gašljević Tomić

TRADICIJA IGRE I DRUŽENJA

Susret veteranki RK "Mladost" Viduševac i mlade ekipe RK "Podravka - Vegeta"

Ekipe veteranki RK "Mladost" i mladog sastava RK "Podravka-Vegeta"

Osnu godinu za redom veteranke RK «Mladost» iz Viduševca, sela teško stradalog u Domovinskom ratu uspješno organiziraju sportske susrete i druženja nastojeći tako i u teškoćama živjeti ljepšu stranu života, ustrajno potičući razvoj organiziranog rukometa na ovom području.

Viduševačke rukometne veteranke sve ove godine, što u Glini, a od 1998. kada je dobroćom obnovljeno njihovo igralište u Viduševcu, ugostile su rukometašice iz Karlovca, Topuskog (gdje su i gostovale), Siska, Kutine, Petrinje i Zagreba («Lokomotiva») istinski gajeći sport i prijateljstvo kao značajne vrednote. Sve su to ekipe koje su 70-tih godina prošlog stoljeća igrale s Vidušljankama u Hrvatskoj rukometnoj ligi-sjever. Zanimljivo je da je pred ovdašnjim gledalištem zaigralo čak oko 90 rukometnih veteranki, istinskih zaljubljenica i izvrsnih poznavateljica ovog sporta. Za ovogodišnji susret na «dragom brežujku» potkraj lipnja, Vidušljanke su ugostile mladu ekipu aktualnih privakinja Hrvatske RK «Podravka-Vegeta» koja se s radošću odazvala pozivu. Bila je to igra iskustva, srca i želje Vidušljanki i mladosti i talenta Koprivničanki. Pobjedile su goste, ali to je najmanje važno.

Prije utakmice, rukometašice su zajedno položile vijenac i zapalile svijeću žrtvama Domovinskog rata pod spomenikom u Viduševcu. Prigodno im se obratio gradonačelnik Marko Sremić. Goste su sa zanimanjem razgledale i ruševine crkve Sv. Franje Ksaverskog. Priredena je i izložba o aktivnostima viduševačkih rukometnih veteranki. Odlagana je i malonogometna utakmica

između vječitih rivala - Gornjeg i Donjeg Viduševca. Nadmačno su pobijedili «Donji».

Priredn je i domjenak. Razmijenjeni su darovi između klubova, a nisu izostale riječi zahvale, navih osjećaja iz dubine srca i lijepih želja. Izrekli su ih predsjednik Mjesnog odbora Viduševac, direktor RK «Podravka-Vegeta» Berislav Slukić, trener «mladostašica» Žvko Barić i veteranka Slavica Kežman. I okrepju i nazočne blagoslovio je vč. Tomislav Šestak.

Na kraju ovog lijepog druženja športskih prijatelja, navoosnovana Kulturno umjetnička udruga «Viduševac» izvela je na igralištu bogati program izvornih pjesama i plesova. Nije izostala

Gradonačelnik M. Sremić i direktor RK "Podravka-Vegeta" niti pjesnicu «Podravino srce mladi» koja je odušno zagrijala srca mladih Koprivničanki. Spontano su se uhvatile u kolo s domaćinima. Slika je bila lijepa-onakva kakva se samo poželjeti može.

Iznimno topao dan na viduševačkom asfaltu počeo je blažiti je dah sumraka. Vrijeme rastanka je tu, iz središta Viduševca te zbilje ruševina i novih krovova, razdraganih sidaca i širokih osmijeha. Vidušljanke su ispružale simpatične goste, a one su istom toplinom uzvraćale. Hvala što ste nas posjetile domelnuo je patih netko od domaćina. Autobus je krenuo. Sretan puti Ruke su u zraku, razdragano se nišu sve dok autobus nije uronio u podnožje viduševačkog brijega.

Za viduševačke rukometne veteranke vrijeme je razmišljanja o svom što organiziranijem djelovanju , posjeti derbiju RK « Podravka Vegeta « i RK « Lokomotive « u Zagrebu slijedećeg proljeća i dakako, novom susretu u Viduševcu. No, o tom pouzdanije drugom prilikom.

M.K.

OBNOVLJEN RAD VIDUŠEVAČKE KULTURNO-UMJETNIČKE DRUŽINE

Uvijek spremne za pjesmu i ples -
dio ženskog sastava KUD-a, Viduševac

Danas je tako malo događaja koji nas mogu istinski obradovati i razgaliti nam dušu. U općem pomanjkanju lijepih vijesti poput č uđa pronio se glas da je obnovljen rad nekadašnjeg KUD-a «Joso Marjanović» Viduševac, sada pod drugim nazivom i s većinom novih članova. Osnovani su ga 04. siječnja 2003. sami mještani-povratnici u selo i a n i koji 2
ive drugdje, a viduševački kraj im je u srcu. Predsjednik je Slavko Cmković, zamjenik Mato Kirin, a tajnica Slavica Kežman. Za sada okupljaju 40-tak članova u dobi od 8-65 godina. Vježbaju koliko im druge obveze dopuštaju, pjesme i plesove svaga zavičaja u prostorijama obnovljenog Vatrogasnog doma u Gornjem Viduševcu. Do sada su imali i dva službena nastupa: na Večeri folkora u Petrinji i na Smotri folkora u Martinskoj Vesl te dvije zabave fašničku i uskrsnu. Kako je materijalna baština u srpskom pustošenju hrvatskih sela između Gline i Kupe uništena, a malo je obitelji spasilo svoju narodnu nošnju, znanje naših majki i baka opet je došlo na svoje: kupuje se domaće laneno platno, išču «fete», ispisuju, našivaju zastori, rubače, švabice, štikaju špice itd. Prepoznatljive viduševačke «vesele» i «zgorele» rože na radost svih, zasjat će opet novim punim sjajem.

U nedjelju 13. srpnja 2003. god. okupili su se viduševački svirači i pjevači radi snimanja za emisiju HRT o očuvanju narodne baštine. Svi su

užurbani, nestrpljivi, brinu kako će ono što su pripremili zvučati na radiju. Slušam ih i gledam sjećajući se davnih godina kada sam i sama bila član KUD-a. Gdje smo sve bili? Jastrebarsko, Karlovac, Kladaša, Cazin, Crikvenica ... Sjećam se Smotre folkora u Slunju i izleta na Plitvice. Naravno, mi mladi obukli smo narodne nošnje, vrtjeli se s muzikom ili bez nje, a foto-aparati stranih turista koji su se tu našli samo su bljeskali. Šarena nošnja privlačila je znatiželjnike poput magneta gdje god smo se pojavili. Nošnje više nemam, s tim sam se pomirila. Nikad je neću prežaliti. Ali, da mi je danas samo jedna od tih fotografija i eto, ovog oblačnog popodneva u kome je napokon pala malo kiše na naš sušom izmučeni zavičaj, sa starim članovima nove Udruge vrtim film trideset godina unazad. Nekih, na žalost, više nema. Žive

Viduševački tamburaši svojim svirkom uvijek su znali
razgaliti dušu.

u zajedničkim uspomjenama. Ali, danas su tu Ivo Ražanković, Mato Kirin, Stjepan Šporčić, Marko Peraković, Ivo Jelekovac. Kažu: dobri smo koliko malo zajedno vježbamo. Podsjećamo se na nastanak Kulturno-umjetničkog društva «Joso Marjanović»: osnovano je davne 1974. godine. Prvi je predsjednik bio Stjepan Cmković zvan Balkan. Svirci, pjesmi i plesu skloni Vidušljani postaju sudionici brojnih lokalnih i regionalnih priredbi i smotri folkora. U svibnju 1974. na I. Smotri izvornog folkora Korduna, Banije, Cazinске

krajine i Pokuplja održanoj u Topuskom proglašeni su najboljom folklornom družinom i nagradeni srebrnom tamburicom pokrovitelja «Većemjeg lista». Nakon toga uslijedili su brojni nastupi: na priredbi «Ruka ruci, srce srcu» u Glini i Karlovcu te na brojnim svečanostima. Jedan od najvećih uspjeha u djelovanju Društva bila je druga nagrada s pravom na snimanje ploče na II. smotri izvornog folklorika koja je održana 1975. u Velikoj Kladuši. Ploča je snimljena u izdanju «Jugofona» u proljeće 1976. s četiri izvorne melodije: «Oj jeseni, jeseni», «Svatovska», «Dragi dragoj benku kupi», «Oj mošličke, mošličke». Tu je i nastup na Vinkovačkim jesenima 1979. godine. Djelovanje Društva nastavilo se do početka domovinskog rata nizom nastupa, a nakon smrti Stjepana Crnkovića 1981. predsjednik postaje Ivo Rožanković.

Dolaze novinarka i snimatelj HRT i užurbano organiziraju snimanje. Očito, uvjeti su daleko od studijskih i treba se savršeno rasporediti oko jednog mikrofona. Izdaju posljednje upute i snimanje počinje pjesmom «Dragi dragoj benku kupi», slijede «Oj jeseni, jeseni», «Oj mošličke, mošličke», «Ječam žela, Jagodo», «Šerice se klasale», «Ujepe naše sjenokoše» i splet pjesova. Dosta se toga ponavljalo, kapilice znaju otisle čela, a tamburaši trljaju piste. Kasnije razgovaramo o nastanku sela, a stariji pričaju o običajima, žetvi, mukotopnom životu u viduševačkom kraju. Za 40-tak minuta emisije snimljeno je tko zna koliko više materijala. Tako se to radi, a monira se i emitira ono najbolje. Što će urednici izabrati, tek ćemo čuti. A do tada, neka mladi članovi uče od starijih pjesme, pjesove i običaje svoga zavičaja. Ne sačuvaju ih oni koji su ovdje rođeni, nitko drugi neće. Nemilosrdna bujica vremena odnijet će bogatu baštinu naših predaka u zaborav. Špisko pustošenje naših domova u kojem je Viduševac bio na prvi na listi mržnje, dovelo nas je do toga da smo primorani tražiti tko zna gdje za starih slikama i drugim sitnicama koje su bile, naigled, značajan dio naših života. Tek kad su nestale u plamenu, shvatili smo njihovu vrijednost. Neka se to ne dogodi s našom duhovnom i kulturnom baštinom. Ne moraju nastup i pozornica biti prioritet! Neproccjenjivo je

bogatstvo znati pjesme, pjesove i običaje svoga kraja i uz to se dobro zabaviti. Čini se da smo to zaboravili! Mnogi naraštaji ovog kraja znaju kakva su «kola» bila u Viduševcu! Zašto ne bi bila opet? Pa nek nam je teret godina na ramenima. Lakše ćemo ga nositi kad nas diče svirka i pjesma uz koju smo rasli, učili prve plesne korake, tajili prve ljubavi, zar ne?

mr. Katica Gašljević Tomić

Žene: Jana Rom, +Milka Žnić, Ana Hrkovac, Slavica Crnković, Jaga Štefanić-Vrbanao, Milka Štefanić, Kata Prajčić, Kata Jambrešić, Ana Crnković, Ana Crnković, Jana Čestarić

Naslovna strana ploče

KUD-a «Joso Marjanović», Viduševac

Muški: Mato Kirin, Josip Kirin, +Stjepan Crnković, Mato Žnić, Stjepan Vrbanao, Mato Crnković

Svirali: +Stjepan Hrkovac, +Ivan Crnković, Ivan Šantek, Mata Jambrešić, Stjepan Šparčić, +Ivo Sućec

Zanatlijsko pomoćničko društvo u Glini

Jedna stara i malo "pobujala" fotografija izazvala je moju znatiželju. Podsjetila me na neke pozrate i ugledne glinske građane, majstore i vještine obrtnike, i zbog toga zaslužuje biti ponovo vraćena "u život". Slika je sjedro prigoda da današnji Glinjani i narataji glinskih obrtnika vide svoje prethodnike. Duga je bila skicirana od očiju javnosti. Ibači na dnu jedne kuće sa starih i odvažnim slikama dok se jednom risanu sjetio malo detaljnije pogledati prepoznajući li koga na toj slici. U početku risanu ništa nisam pomisao, nešto iz toga kao iz sna dotakla mi je periska osoba sa slike u sjedećoj, čirilo mi se kao da ga od nekuda poznajem. Iza toga, malo po malo, otkrivalo su se poznate osobe kao iz daleke prošlosti i moje prve mladosti. Ovo iz razloga jer je slika snimana daleko prije nego sam se rodio pa su i osobe na slici u vrijeme snimanja bile pune mlade i nisam ih prepoznao jer ih pamtim iz kasnijeg vremena kao starije osobe i stoga je prepoznavanje pojedinaca dugo trajalo. Ali nitko od toga ne bi bilo da mi nije pomogla (osipa) Pava Jurjević, rođena Šepena (* 1909.-† 2001) koja mi je sve osobe jednu po jednu na slici "otkrla i odgonetala" i dala po koju riječ o svakom. Na toj "poznatijoj" fotografiji su članovi **Zanatlijskog i pomoćničkog društva u Glini** slikani oko 1900. godine, sve tada poznati glinski majstori - obrtnici koji su u svoje vrijeme bili glavni nositelji glinskog obrta.

Prije opisa osoba na slici nekoliko neophodnih objašnjenja o povijesti obrta i obrtnika u Glini. Godine 1788. u Glini je osnovan oeh s nazivom "njemački" u kom su bili učlanjeni kovači, stolari, kolari, pekari i drugi. Već sljedeće - 1789. godine osnovan je u Glini i drugi oeh u kom su bili krojači i klobučari. Odmah poslije odlaska Francuza, početkom 19. stoljeća, tečnije 1815. godine, zabilježeno je da je u Glini bilo 5 oehova i to: kovački sa 78 članova, krojački sa 32 člana, krmanski sa 29 članova, oparčanski sa 42 člana i trgovački. Ovakvo druženje obrtnici bili su bolje zaštićeni jer su se mogli uzajamno pomagati, uskladičiti cijene proizvoda i slično, a imali su i povlastice pa su lakše ostvarivali svoje prava. Svako društvo imalo je pravila i zastavu, a i javne priredbe preko kojih je isticalo svoju djelatnost.

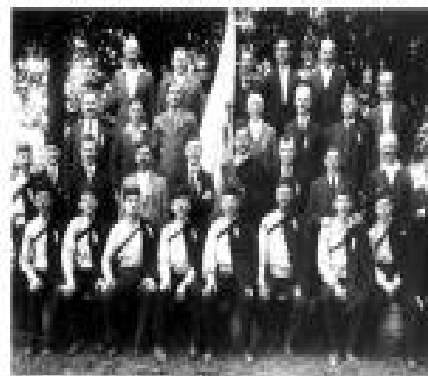
Oehovi i oehovske povlastice u Bansknoj Hrvatskoj i u Vojnoj krajini ukinute su 1848. godine, a carskim Patentom od 20. 12. 1859. godine uvedena je sloboda obrta koja se trebala primjenjivati od 01. 05. 1860. godine. Patentom su se trebali ukinuti dotadašnji oehovi, a umjesto njih osnovati obrtne zadruge. Poslije donošenja Odrbnog zakona 1868. godine koji je donio "Novi obrtni rad" nastala je veća sloboda u stvaranju i vođenju obrta od kada su i pravno trebali biti ukinuti stari oehovi koji su ograničavali razvoj obrta, koji se i iz tih razloga - mogao bolje nazvati i kroz rad u zadrugama, ali su stare oehovske navike i ponašanje još uvijek postojali. Kako se zakoni nisu na vrijeme provodili u praksi, to su oehovi u Hrvatskoj praktično postojali sve do 1872. godine kada su i svamno ukinuti, odnosno kada su prestali postojati jer su se od tada počeli osnivati društva i zadruge.

Zanatlijsko i pomoćničko društvo u Zagrebu osnovano je odmah nakon donošenja novog obrtnog zakona - to već 13.9.1865. godine. Po uzoru nanjega počelo je osnivanje društava istog imena i u drugim mjestima. I u Glini se počelo s osnivanjem više društava i zadruga. Tim društvima - zadrugama zbog promjena zakona, nova pravila potvrđena su kasnije. Obrtničko radničko društvo osnovano je 1891. godine ali mu vlada nije potvrdila pravila do 1894. godine pa društvo do tada nije pravno postojalo. D i m n i a t ari su se konstituirali i dobili potvrdu svojih pravila 1886. godine dok su neki zadruge od vlade dobile potvrde svojih pravila znatno kasnije. Klobučarska obrtnička zadruga dobila je potvrđena pravila 1900. godine, kovačka obrtnička zadruga 1900. godine, oparčarska obrtnička zadruga 1900. godine, postolarska obrtnička zadruga 1900. godine dok je Zanatlijsko i pomoćničko društvo potvrdu dobilo tek 1906. godine. Kasnijeg osnivanja nekli zadruga je u tome što vlada nije odmah po osnivanju pojedinih društava - zadruga njihova pravila potvrđivala, pa se zbog toga dugo godina čekalo na potvrdu pravila, a godina osnivanja nekog društva smatralo se po potvrđeniim pravilima.

Do donošenja novog zakona 1868. godine u Glini je kao ostatak bivših oehova postojalo 5 različitih oehova - 4 obrtnička i jedan trgovački. Prva obrtnička zadruga po novom zakonu osnovana je 1867. godine i pravila su joj bila pisana na njemačkom jeziku, gotikom - /Genossenschaft Statuten / koja su 10. 12. 1867. godine u Glini bila potpisana odstrane glinskih obrtnika.

U povodu 100-te godišnjice osnutka prvog oeha, spomenuta društva slavila su 1888. godine svoje stote, a 1988. godine i svoju dvjestetu godišnjicu. Tom prilikom u Glini je bila priredena velika proslava te godišnjice s iminno dobio pripremljenom izložben radova starih obrta i njihovih proizvoda uz svečanu akademiju.

Kao što iz opisa vidimo, novoosnovano Zanatlijsko i pomoćničko društvo kojem su pravila

potvrđena 13.9.1865. godine i potvrđena 13.9.1865. godine u Glini oko 1900. godine - majstori - obrtnici

cehova osnovanih 1788./1789. godine. Osnovni zadatak Društva bio je uzajamno pomaganje kako obrtnika među sobom tako i njihovih pomoćnika radi lakšeg nalaženja posla.

Na priloženoj slici-fotografiji koja je nastala oko 1920. godine nalaze se članovi glinskog Zanatlijskog i pomoćničkog društva u povodu neke proslave što se zaključuje po odorama krojenim za ovo društvo i po zastavi društva a društvo je bilo osnovano prema uzoru i pravilima društva istog imena u Zagrebu.

Prvi red sjede: slijeva: 1. Jantra Šeperac, opančar; 2. Jantra Šarić, opančar; 3. Ivan Crnković, postolar; 4. ?Tečić, opančar; 5. Mica Ostarčević, krznar i gostioničar; 6. Gijuro Muretić, gostioničar; 7. Petar Vuklić, postolar; 8. Nikola Žrnj, mesar.

Drugi red slijeva: 1. Mile Ostarčević, krojač; 2. Nikola Marković, krojač; 3. Mato Bakšić, stolar; 4. Adam Bužak, opančar; 5. Matija Tjok, imar; 6. Mate Botinović, gostioničar; 7. Stevo Bakšić, stolar; 8. Dragan Turković, krojač; 9. Juro Janković, knjigovodna društva; 10. Para Štefančić, lončar.

Treći red slijeva: 1. Tone Šuknala, gostioničar; 2. Stevo Marković, gostioničar; 3. Franšek Bužara, mesar; 4. Nikola Škrjanc, opančar; 5. Nikola Šeperac, opančar; 6. Andro Cvrka, klobučar; 7. Ivan Belović, krojač.

Četvrti red slijeva: 1. Čverka Ljepak, krojač; 2. Stevo Šarić, pekar; 3. Josip Osojnik, postolar; 4. Karla Kaurić, dimnjačar; 5. Mato Vlaković, stolar.

Iz zanimanja ovih majstara vidi se da su u tom društvu članovi različitih obrta (opančari, postolari, krojači, stolari, gostioničari i drugi) i da su se udružili s ciljem uzajamnog pomaganja kako samih majstara tako i njihovih pomoćnika jer je poznato da uz ovo društvo istodobno u Glini postoje zadruge dimnjačara, klobučara, kovača, opančara i postolara gdje su inače mogli ostvarivati svoja društvena prava. Prema tome može se samo pretpostaviti da su članovi ovog društva imali zajedničke želje i namjere da u ovom društvu mogu ostvarivati i neke druge šire ciljeve i interese osim onih kojemu mogli ostvarivati u svojoj zadrugi.

Ako se dozna da na ovaj popis ima primjedaba, da ima po koja pogreška ili da ne stoji kao što je zapisano, očekujemo da se na to upozori kako bi se to moglo i ispraviti i navesti točne podatke. To bi se moglo dogoditi jer unuci tih osoba možda žive u Glini i bilo bi dobro da se netočnosti odmah isprave.

Mjesto odnosno tadašnje trgovište Glina bilo je poznato po velikim i jakim tjednim i godišnjim sajmovima na koje se stizalo izdaleka na razmjenu roba i usluga. Tu u Glini su se križale ceste iz raznih pravaca-Posavine, Bosne, Korduna i Pokuplja i iz tih razloga su i potrebe za proizvodima obrtnika bile velike. To je još vrijeme ručne izrade, odnosno manufakture velikog broja proizvoda za svakodnevnu potrebu kao opanaka i odijela pa se ta roba najviše prodaje na sajmovima pa na sajmu u Glini izlažu ti glinski majstori na "standovima" svoje proizvode. Odlazili

su i na sve poznate bliže i dalje godišnje sajmove u okolini Gline kao u Gore, Bučicu, Pokupsko, Lastnju, Kravarsko i druge u kojima se sajmovi održavaju više puta godišnje (u Lastnji 5 puta !, u Pokupskom 4 puta!). Zbog jake konkurencije neki glinski obrtnici imali su svoja konje i kola za odlazak na sajmove dok su ostali imali kočijaše koji bi ih prevozili. Kao dijete i ja sam sa mojim prvim susjedom Draganom Turkovićem, krojačem kao i sa maminim ujacima Jurjevićima, bio na nekoliko tih sajnova. Doživio sam ta putovanja na sajmu u "saragama" ili vraćanje kući poslije sajma i posebno zapamtio tu atmosferu za vrijeme prodaje pojedinog proizvoda poslije čega su obrtnicima tjedan dana članovi hridjeli i bili nateženi od beskonačnog udaranja dlana o dlan samo za jedan komad blađa ili par opanaka dok se ne bi postigla cijena prihvatljiva za kupca ili prodavača. Na tim sajmovima bilo je pečenja svinjskog i janjećeg, kobasica i kotlovine, boze, medice i šabesa, licitara, ringšpila i svih ostalih dogodovština koje su sastavni dio svakog sajma i proštenja. Ali nije mi ostalo u sjećanju da je i jedan od tih obrtnika sa svojih standova išao nešto pojesti od te kotlovine koja je ugodno mirisala jer se

In memoriam

Marijan
Horvat

3.12.1961. - 30.8.2003.

Stigom se sjećamo našeg kolege Marijana, koji je bio grafički i tehnički urednik Matice Glinske.

Napustio nas je nakon 20-godišnjeg vrijednog i stručnog rada kao član kolektiva Doma za predložaj maloljetnika, Kaznenog zavoda i Kaznionice u Glini.

Tijekom svog rada mnogim je mladim ljudima na stranputici života dao dio sebe, svog strukovnog znanja i kumane pomoći, usadio im je dio ljubavi prema "crnoj umjetnosti" - grafici.

Susjećamo u tuzi uz njegovu počtovanu suprugu Elizabetu, sina Hrvoina i kćerkiću Teu.

"GLINSKE BANICE" - SUBJONICE BELAYNOGO PRVENSTVA MALOSOCIETENIA
BOVINI, 30. - 4. SEPTEMBRA 1993.